

Saksliste:

- SAK 1/90 KONSTITUERING AV SAMLINGEN
- NAVNEOPPROP, PERMISJONER/ INNKALTE VARAMEDLEMMER.
- GODKJENNING AV INNKALLING OG SAKSLISTE
- VALG AV PROTOKOLLUNDERSKRIVERE
- SAK 2/90 STYRETS ORIENTERING OM SIN VIRKSOMHET
- SAK 3/90 REFERATER
- SAK 4/90 ORGANISERING AV SAMETINGET
INNSTILLING FRA ORGANISASJONSKOMITEEN
- SAK 5/90 FASTSETTELSE AV PERSONALREGLEMENT FOR SAMETINGET
- SAK 6/90 FORSVARETS UTBYGGINGSPLANER VED SKODDEBERGVANN.
EKSPROPRIASJONSVARSEL I FORBINDELSE MED AMMUNISJONS-
LAGRING.
- SAK 7/90 FORHÅNDSMELDING OM PLANLEGGING AV SAMMENBINDING AV
SKYTE- OG ØVELSESFELTENE MAUKEN OG BLÅTIND M.V.
- SAK 8/90 RESSURSSITUASJONEN I BARENTSHAVET.
- SAK 9/90 SAMETINGET. FORELØPIGE MÅL OG STRATEGIER FOR PERIODEN
1989-1993 MED VIRKSOMHETSPLAN FOR 1990.
- SAK 10/90 STATSBUDDSJETTET 1991. KAP.503 - SÆRLIGE TILTAK FOR
DEN SAMISKE BEFOLKNING, - RÅBUDDSJETTFORSLAG.
- SAK 11/90 NORGES STILLING TIL ILO K-169 - HØRINGSUTTALELSE.
- SAK 12/90 UTKAST TIL LOVREGLER OM BRUK AV SAMISK SPRÅK.
- SAK 13/90 EVENTUELLE VALG (JF. SAK 4/90).
- SAK 14/90 MØTEPLAN 1990 FOR SAMETINGET.
- SAK 15/90 KUNNGJØRING AV SAKER SOM ØNSKES BEHANDLET.

SAK 1/90 KONSTITUERING AV MØTET

Sametingets leder Ole Henrik Magga åpnet møtet.

a) Godkjenning av innkalling

Innkallingen av 10.01. 1990 ble enstemmig godkjent uten merknader.

b) Godkjenning av saksliste:

Sakslisten som fulgte innkallingen ble enstemmig godkjent uten tilleggsaker.

c) I tillegg til møtelederen ble følgende to representanter valgt til å underskrive protokollen:

Josef Vedhugnes foreslo: Inger Anne Johansen
Nils Jernsletten foreslo: Ing-Lill Pavall

Begge ble enstemmig valgt.

d) Forretningsorden:

Josef Vedhugnes foreslo: Taletiden settes til 15 minutter for hovedtaler og forslagsstiller.

Enstemmig vedtatt.

SAK 2/90 STYRETS ORIENTERING OM SIN VIRKSOMHET

Sametingets leder Ole Henrik Magga orienterte om styrets virksomhet.

SAK 3/90 REFERATER

De saker som ble referert framgår av særskilt referatprotokoll.

Følgende fremmet skriftlige merknader til referatsakene og sak 2/90:

Arbeiderpartiets gruppe: 4 merknader
Frittstående sammenslutning: 3 merknader

Disse merknadene er arkivert sammen med referatprotokollen.

SAK 4/90 ORGANISERING AV SAMETINGET. INNSTILLING FRA ORGANISASJONSKOMITEEN.

1 Dokumenter:

- a: Reglement for Sametinget, utarbeidet av organisasjonskomiteen nov. 1989.
- b: Referat fra møte i organisasjonskomiteen 9.- 10.11.89.
- c: Merknader fra sametingsrepresentant Máret Guhttor, datert 11.12.89.
- d: Utskrift av møtebok for Sametingsstyret sak S 8/90.
- e: Administrasjonens saksframlegg til sak S 8/90.

2 Framsatte forslag:

FORSLAG FRA ORGANISASJONSKOMITEEN: REGLEMENT FOR SAMETINGET.

§ 1. Første ordinære samling

Første ordinære samling i Sametinget holdes innen utgangen av oktober måned, dog ikke før 1. oktober det året valget foretas, jfr. § 2-3, 4. ledd i sameloven. Samlingen skal gjøres alminnelig kjent med høvelig varsel ved kunnngjøring.

§ 2. Åpning av den første ordinære samling etter valget

Sametingets første ordinære samling etter valget åpnes av den Kongen utpeker.

§ 3. Midlertidig ledelse

Sametingets første ordinære samling etter valget ledes av presidenten (presidentskapet) i det foregående Sametinget inntil president er valgt av og blant Sametingets medlemmer. Presidenten (presidentskapet) foretar navneopprop og mottar medlemmenes og varamedlemmenes fullmakter.

§ 4. Permisjoner og forfall

Søknad om permisjon behandles av Sametinget etter innstilling av presidenten (presidentskapet). Meldte forfall og permisjonssøknader refereres og avgjøres. Sametingets samling kan ikke begynne før minst halvparten av representantene er tilstede.

§ 5. Representantenes plassering

I det samlede Sameting tar medlemmene plass etter nummerorden av valgkretsene (jfr. § 2-4 i sameloven).

§ 6. Plikt til å motta verv

Representantene har plikt til å påta seg verv som de blir valgt til i Sametinget.

§ 7. Fullmaktskomite

I siste samling i valgperioden velger Sametinget blant sine representanter en komite på 5 medlemmer med like mange varamedlemmer til foreløpig prøving av fullmaktene for representanter og vararepresentanter i det nye Sametinget. Samtidig velger Sametinget komiteens leder og nestleder. I komiteen bør gruppene i Sametinget så vidt mulig være forholdsmessig representert.

Fullmaktskomiteen legger fram innstilling om godkjenning av valget til avgjørelse i det nye Sametinget straks det trer sammen. Innstillingen skal ikke offentliggjøres av den forberedende fullmaktskomiteen.

Prøving av fullmaktene skjer så snart som mulig av Sametinget i henhold til §§ 54-56 i regler for valg av Sameting.

§ 8. Godkjenning av fullmaktene

Representantenes fullmakter godkjennes ved avstemming. Den enkelte representant deltar ikke i avstemningen om godkjennelse av sin egen fullmakt.

Mangler det nødvendige opplysninger til godkjennelse av en representant, kan denne gis en midlertidig godkjennelse inntil neste samling i Sametinget, hvor endelig godkjennelse avgjøres.

§ 9. Sametingets råd

Sametinget velger et sametingsråd til ledelse og drift av Sametingets virksomhet.

§ 10. Sammensetning

Sametingsrådet skal være sammensatt av en president, vise-president og 3 (5) medlemmer. Sametingets president fungerer på heltid og har godtgjørelse etter Sametingets bestemmelse.

Presidenten fungerer til det nye Sametinget etter valget har konstituert seg.

§ 11. Valg

President, visepresident og medlemmer av sametingsrådet velges av og blant Sametingets representanter. I presidentens og vise-presidentens fravær velges en setteleder blant sametingsrådets medlemmer.

Valg av president, visepresident og medlemmer til sametingsråd skjer ved særskilt avstemning om hver enkelt plass.

En kandidat er valgt til henholdvis president, visepresident eller medlem av sametingsrådet, dersom vedkommende oppnår mer enn halvparten av de avgitte stemmer ved første avstemning. Oppnår ingen mer enn halvparten av de avgitte stemmer, foretas en ny avstemning. Her regnes den som valgt som har flest stemmer (enkelt flertall). Har flere fått enkelt flertall, foretas ny avstemning blant disse. Oppnår disse kandidatene like mange stemmer ved den avstemning, avgjøres valget ved loddtrekning.

§ 12. Beslutningsdyktighet

Sametingsrådet er beslutningsdyktig når minst 3 (5) av rådets medlemmer er tilstede.

§ 13. Sametingsrådets funksjonstid

Valg av Sametingets råd gjelder for Sametingets valgperiode, med mindre Sametinget avsetter rådet som følge av mistillit. Dersom dette skjer, velges nytt råd etter de samme regler som er beskrevet i § 11 Valg.

§ 14. Presidentskap

Sametinget velger et presidentskap til å forberede sakliste for Sametingets forhandlinger, og kunngjøre og lede Sametingets samling.

Presidentskapet består av 3 medlemmer, med leder, nestleder og sekretær, og velges slik at gruppene så vidt mulig er forholdsmessig representert (.., slik at Sametingets president er leder av presidentskapet).

Presidentskapet fungerer til det nye Sametinget etter valget har konstituert seg.

§ 15. Valgkomite

Etter at Sametinget har konstituert seg, velges en valgkomite på 5 medlemmer med like mange varamedlemmer. I komiteen bør gruppene så vidt mulig være forholdsmessig representert. Valgkomiteen gir innstilling om hvordan Sametingets hovedkomiteer bør være sammensatt.

Valgkomiteen gir innstilling om alle valg som Sametinget overdrar til den å forberede.

Valgkomiteen fungerer i hele valgperioden.

§ 16. Møteoffentlighet og taushetsplikt

Sametingets samlinger holdes for åpne dører. Likevel kan Sametinget treffe avgjørelser om at en enkelt sak skal behandles for lukkede dører. Forhandlinger om dette foregår for lukkede dører hvis Sametingets president krever det, eller Sametinget vedtar det.

Sametingets representanter har taushetsplikt i saker som behandles for lukkede dører, og ellers i saker som er unntatt fra offentlighet.

Tilsvarende gjelder taushetsplikt i Sametingets råd og hovedkomiteer.

§ 17. Tale- og forslagsrett

Kun valgte representanter og innkalte vararepresentanter har tale- og forslagsrett i saker som behandles under forhandlingene.

§ 18. Nye saker

Enhver representant har adgang til å reise en ny sak under Sametingets forhandlinger.

Saken eller forslaget skal leveres skriftlig til presidenten i så god tid at presidenten kan kunngjøre saken til alle representanter før forhandlingene tar til.

Den som reiser saken, får opptil 10 min. taletid til å fremføre saken. Sametingets representanter får adgang til spørsmål og replikker, til sammen opptil 15 min.

Sametinget beslutter hvordan saken skal behandles.

§ 19. Debatter

Representantene taler fra Sametingets talerstol.

Taleren retter ordet til Sametingets president, og bør holde seg strengt til den sak som er under behandling.

Alle forslag skal leveres skriftlig til presidenten.

Taletiden for en saksordfører eller forslagsstiller i en sak skal ikke overskride 30 min. taletid. Ingen talere kan ha ordet mer enn to ganger under behandling av samme sak, første gang inntil 10 min. og andre gang inntil 5 min.

Presidenten kan gi adgang til replikk-debatt. Et enkelt innlegg skal da ikke overskride 2 min., og hele replikk-debatten skal ikke overskride 15 min.

Presidenten eller representantene kan foreslå satt strek i debatten.

Når Sametinget har vedtatt å sette strek, kan det ikke fremmes nytt forslag i saken.

I hver sak skal det gis adgang til protokollførsel. Denne skal fremmes skriftlig til presidenten under forhandlingene.

Når de talere som har tegnet seg, har hatt ordet, erklærer presidenten debatten for avsluttet. Saken tas opp til avstemning. Presidenten må kunngjøre hvordan avstemningen skal foretas. Avstemningsmåten må godtas av Sametinget før avstemningen settes i verk. Avstemningen foretas på en av følgende måter: (a) ved at presidenten oppfordrer de medlemmer som er imot et forslag om å reise seg. Det kan også foretas kontra-votering. (b) ved navneopprop. Denne avstemningsmåten bør brukes i viktige saker. (c) ved sedler uten underskrift. Denne avstemningsmåten brukes bare ved valg. Er en representant ikke tilstede i salen når en sak tas opp til avstemning, deltar ikke vedkommende i avstemningen. Ingen representanter kan forlate salen før avstemningen er ferdig. Avstemningen gir gyldig vedtak med alminnelig flertall, eller med 2/3 flertall i saker der dette er bestemt.

§ 20. Spørsmål til Sametingsrådet

Det er adgang for representanter å rette spørsmål til Sametingsrådet under Sametingets forhandlinger. Spørsmålet må leveres skriftlig til presidenten senest en uke før Sametingets samling, og gjøres kjent for representantene før forhandlingene i Sametinget tar til. Spørreeren får opptil 10 min. og svareren opptil 10 min. taletid. Det gis ikke adgang til debatt, men presidenten kan gi adgang til en replikk-debatt.

§ 21. Forhandlingsspråk

Under møtene i Sametinget har alle rett til å tale samisk eller norsk etter eget ønske.

§ 22. Bokføring av forhandlingene

Sametingets president sørger for at det føres protokoll fra Sametingets forhandlinger, der forslag, taleliste, voteringer og vedtak registreres.

Møtelederen og minst to andre representanter, som velges på hver samling, underskriver forhandlingsprotokollen for hvert møte.

Det foretas fullstendige opptak av forhandlingene i Sametingets samling.

§ 23. Underretning om vedtak

Det skal etter hvert møte sendes utskrift av Sametingets møteprotokoll til Sametingets representanter og vararepresentanter.

Predisenten sørger videre for underretning om vedtak og om melding fra offentlige myndigheter blir sendt rette vedkommende uten unødig opphold.

§ 24. Oppbevaring av dokumenter

Sametingets president sørger for at Sametingets, sametingsrådets og hovedkomiteenes protokoller og dokumenter holdes forsvarlig oppbevart og ordnet.

§ 25. Nedsettelse av hovedkomiteer

Sametinget nedsetter disse faste hovedkomiteer:

Hovedkomite for undervisning og forskning, med 7 (6) medlemmer

Hovedkomite for næring og rettigheter, med 8 medlemmer

Hovedkomite for sosial- og helsespørsmål, med 7 (6) medlemmer

Hovedkomite for kultur og språk, med 6 medlemmer

Hovedkomite for organisasjons- og konstitusjonsspørsmål, med 6 medlemmer.

Sametinget velger komiteenes ledere etter forholdstallsprinsippet.

Komiteene konstituerer seg deretter med nestleder og sekretær.

§ 26. Saker til behandling i hovedkomiteer

Sametingets råd fordeler saker til hovedkomiteene. Hovedkomiteene kan også på eget tiltak ta opp saker.

Sametinget kan gi hovedkomiteer fullmakt til å ta avgjørelse i enkelte saker.

§ 27. Hovedkomiteenes beslutningsdyktighet

Hovedkomiteene er beslutningsdyktige når minst 3/4 av komiteens medlemmer er tilstede.

§ 28. Hovedkomiteenes funksjonstid

Hovedkomiteenes funksjonstid kan ikke overskride valgperioden.

§ 29. Administrasjon

Sametinget har egen administrasjon med en direktør som daglig leder. Direktøren tilsettes av Sametinget (Sametingets råd). Personale i ledende stillinger og saksbehandlere tilsettes av Sametingsrådet.

Øvrig personale tilsettes av direktøren.

Sametingets råd nedsetter i samråd med personalet i administrasjonen et personalutvalg til å behandle tilsettingsaker og andre personalsaker.

§ 30. Andre retningslinjer

Sametinget fastsetter retningslinjer for Sametingets råd, Sametingets president og Sametingets hovedkomiteer.

§ 31. Sametingets samlinger

Sametinget skal holde minst 4 samlinger i løpet av kalenderåret.

§ 32. Årsmelding

Den årlige melding om Sametingets virksomhet vedtas av Sametinget senest 1. mai påfølgende år, hvorefter meldingen sendes til Kongen (jf. § 1-3 i Sameloven).

§ 33. Reglementets gyldighet

Dette reglementet trer i kraft når Sametinget har vedtatt med 2/3 flertall. Endringer i reglementet kan ikke foretas med mindre det er 2/3 flertall for det.

ORGANISASJONSKOMITEMEDLEM M. GUHTTOR FREMMET FORSLAG OM FØLGENDE ENDRINGER TIL FORSLAGET FRA ORGANISASJONSKOMITEEN (på norsk):

§ 7. Fullmaktskomite

Sametinget velger blant sine representanter en komite på 5 medlemmer til prøving av fullmaktene for representanter og vararepresentanter i det nye Sametinget. Samtidig velger Sametinget komiteens leder og nestleder. I komiteen bør gruppene i Sametinget så vidt mulig være forholdsmessig representert. Fullmaktskomiteen legger fram endelig innstilling om godkjenning av valget til avgjørelse i Sametinget. Prøving av fullmaktene skjer så snart som mulig av Sametinget i henhold til §§ 54-56 i regler for valg av Sameting.

§ 8 Godkjenning av fullmaktene

Som org.kom. forslag med tilføyelse av en siste setning; "Representanten har imidlertid sete og stemme inntil fullmakten er endelig godkjent".

§ 10 Sammensetning

Sametingsrådet skal være sammensatt av en president, visepresident og 3 (5) medlemmer. Sametingets president er også leder av presidentskapet og fungerer på heltid med godtgjørelse etter Sametingets bestemmelse. Presidenten fungerer til det nye Sametinget etter valget har konstituert seg.

§ 13 Sametingsrådets funksjonstid

Valg av Sametingets råd gjelder for Sametingets valgperiode, med mindre Sametinget avsetter rådet eller enkeltmedlemmer av rådet som følge av mistillit. Dersom dette skjer, velges nytt råd eller enkeltmedlemmer etter de samme regler som er beskrevet i § 11 Valg.

§ 14 Presidentskap

Sametinget velger et presidentskap til å forberede saksliste for Sametingets forhandlinger, kunngjøre og lede Sametingets samling.

Presidentskapet består av 3 medlemmer, hvor to av medlemmene velges blant mindretallets grupper i Sametinget.

Sametingets president er leder av presidentskapet. Nestleder utpekes av Sametinget. Presidentskapet fungerer til det nye Sametinget etter valget har konstituert seg.

§ 15 Valgkomite

I første setning "med like mange varamedlemmer" strykes. Resten av § 15 står uendret.

§ 16 Møteoffentlighet og taushetsplikt

Ordet "enkelt" i andre setning strykes.

§ 23 Underretning om vedtak

Andre setning endres slik; " Presidenten sørger videre for at underretning om vedtak og om melding fra offentlige myndigheter blir sendt rette vedkommende uten unødig opphold ".

§ 25 Nedsettelse av hovedkomiteer

Siste setning endres slik; " Komiteene velger selv nestleder ".

§ 26 Saker til behandling i hovedkomiteer

Sametingets råd fordeler saker til hovedkomiteene. Hovedkomiteene kan også på eget tiltak ta opp saker.

En sak kan på ethvert tidspunkt etter Sametingets bestemmelse henvises til komiteehandling.

§ 27 Hovedkomiteens arbeid

Hovedkomiteens arbeid skjer i møter hvor minst 3/4 av komiteens medlemmer er tilstede.

§ 29 Administrasjon

Sametinget har egen administrasjon med en direktør som daglig leder. Direktøren tilsettes av Sametinget (Sametingets råd). Øvrige personale tilsettes i følge gjeldende Personalreglement godkjent av Sametinget.

§ 30 Andre retningslinjer

Sametinget fastsetter retningslinjer for Sametingets råd, Sametingets presidentskap og Sametingets hovedkomiteer.

AP´S GRUPPE FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Sametinget har drøftet organisasjonskomiteens forslag til organisering av og reglement for Sametinget.

Sametinget finner at forslaget er et godt grunnlag for Sametingets fremtidige virksomhet.

På grunn av sakens omfang, kompleksitet og viktighet, ønsker Sametinget følgende behandlingsmåte:

1. Forslaget fra organisasjonskomiteen på "Reglement for Sametinget" av nov. 1989 gjennomgås i plenum. På bakgrunn av debatten og merknader i plenum, anmodes organisasjonskomiteen å bearbeide frem et endelig utkast til reglement til neste Sametingssamling.
2. Som rettleiding for organisasjonskomiteen vil Sametinget allerede nå slå fast at arbeidet skal organiseres gjennom hovedkomiteer. Inntil de faste komiteene er valgt, dekkes de umiddelbare behov gjennom midlertidige utvalg.
3. Det velges et fast utvalg til møteledelse. Utvalget skal forestå møteavviklingen i Sametinget.
4. Sametinget vedtar at Sametinget ledes av et sametingsråd sammensatt av president, visepresident og f.t. 3 medlemmer.
5. Spørsmålet om utvidelse av Sametingsrådet og valg måten for dette, gjøres gjenstand for ytterligere vurdering i organisasjonskomiteen.
6. Reglementet bes undergitt en juridisk vurdering før saken påny fremlegges plenum.

INGER K. JUUSO FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på samisk):

Komiteer:

Antall:

1. Utdanning/ Forskning	6+1	
2. Næringer	6+1	
3. Rettigheter	4+1	38
4. Sosial- og helsetjeneste	6+1	+ 1
5. Kultur og språk	6+1	
6. Organisasjon / Konstitusjon	4+1	

Styre: 7 medlemmer, hvorav hvert utvalg har et medlem fra styret, utenom presidenten.

INGRID WERNBERG FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Vedr. pkt. 3.6 i dokument b under komite for organisasjon og konstitusjon:

Når det gjelder kontakt med utlandet, stortingskomiteer, fylkesting, faste representasjoner i andre styrever/organer og kontrollfunksjoner, mener jeg at disse funksjoner hører naturlig inn under styret.

- Styret er ansvarlig for politikken og drift av tinget mellom samlingene.
- Styret er til enhver tid oppdatert ang. aktuelle gjøremål.
- Styret er Sametingets ansikt utad, den skal utforme politikken mellom samlingene.

SÁMIID OKTASAŠLISTU - NSR JOAVKU FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på samisk):

Organisasjonskomiteen skal vurdere om det er naturlig at

- 1) "Reglement for Sametinget" skal skrives på samisk før sluttbehandlingen, og
- 2) "Natur- og miljøvern" skal legges inn under et av hovedutvalgenes arbeidsområder eller som et eget utvalg for Natur- og miljøvern.

ESTHER FJELLHEIM OG INGER-ANN FOSSLI FREMMET FØLGENDE MERKNADER (på norsk):

Til § 25 Nedsettelse av hovedkomiteer:

Samordning og utarbeidelse av en generell helse- og sosialpolitikk/plan for hele den samiske befolkningen.

Eksempler:

- Saksområder for den primære helse- og sosialtjeneste i samiske kommuner og bosetningsområder.
- Saksområder innen spesialisthelsetjenesten (eksempelvis innen somatikk, psykiatri, psykisk helsevern m.m.).
- Saksområder innen sosialtjenesten (eksempelvis barn- og ungdommens oppvekstvilkår, eldreomsorg m.m.).

Saksområder fra helse- og sosiale organisasjoner.

Stimulering av forskning og undervisning innen etnisk medisin.

TANA DISTRIKTSLISTE FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Justering av § 13 Sametingsrådets funksjonstid.

Valg av Sametingsrådet gjelder for Sametingets valgperiode, med mindre Sametinget avsetter en eller flere av rådet som følge av mistillit. Dersom dette skjer, velges rådet etter de samme regler som er bestemt i § 11 Valg.

Tillegg til § 25 Nedsettelse av hovedkomiteer.

Medlemmene nedsettes blant Sametingets representanter som ikke er med i Sametingsrådet eller annen fast hovedkomite.

Endring av § 27 Hovedkomiteenes arbeid.

Hovedkomiteenes arbeid skjer i møte hvor 2/3 av komiteens medlemmer er til stede.

Tillegg til § 28 Hovedkomiteenes funksjonstid.

Dersom noen av medlemmene velges til Sametingsrådet, trer denne (de) ut av sin hovedkomite og nytt medlem innsettes.

NSR 'A JOAVKU FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på samisk):

NSR-gruppa foreslår at sametingsstyret, i samarbeid med organisasjonskomiteen, til neste samling i Sametinget utformer et forslag om å nedsette hovedkomiteer i henhold til de tanker og målsettinger som har kommet fram under denne samlingen i Sametinget, og at styret arbeider med å frambringe ekstra midler for dette året og midler til hovedkomiteenes drift på budsjettet for 1991.

NSR-gruppa foreslår at Sametinget velger en valgkomite hvor gruppene i Sametinget er representert og som skal fremme forslag på hovedkomiteer til neste samling. Til komiteen velges det 5 medlemmer under behandlingen av sak 13/90.

AP 'S GRUPPE FREMLA FØLGENDE MERKNADER, ENDRINGSFORSLAG (på norsk):

Sametingets beslutningsdyktighet, med hvor mange representanter som må være tilstede før en plenumsforsamling kan avholdes bør fremkomme i reglementet.

Benevnelsen "Reglement for Sametinget" bør endres til "Vedtakter for Sametinget".

§ 10 Sammensetning

Merknad: AP's gruppe gir sin tilslutning til at Sametingsrådet kan bestå av totalt 7 medlemmer, under forutsetning av forholdsvalg.

§ 11 Valg

Merknad: Valg til Sametingsrådet skal skje etter forholdstallsprinsippet.

§ 14 Presidentskap

Endringsforslag: Ordet "presidentskap" endres til "Utvalg møteledelse". Valg til møteledelse må være blant medlemmer som ikke er med i sametingsrådet, og velges slik at mindretallets grupper i Sametinget får 2 representanter og flertallet får lederen.

Endelig forslag § 14:

Sametinget velger et møteledelses-utvalg til å forberede sakliste for Sametingets forhandlinger, og kunninggjøre og lede Sametingets samling.

Møteledelses-utvalget består av 3 medlemmer, med leder, nestleder og sekretær.

Valg til møteledelses-utvalget skal skje slik at mindretallets grupper får 2 representanter og flertallet får en representant som leder for møteledelsen.

Møteledelses-utvalget fungerer til det nye Sametinget etter valget har konstituert seg.

§ 18 Nye saker

Merknader: Det er motstridende meninger mellom 1. og de øvrige avsnittene.

Forslag: (1.avsnitt flyttes som nytt siste avsnitt).
(2.avsnitt) "En ny sak skal leveres skriftlig.. osv.
(som i innstillingen)".

(som nytt siste avsnitt) "I tillegg kan enhver representant reise ny sak under Sametingets forhandlinger, og som oversendes Sametingsstyret til oppfølging".

§ 19 Debatter

Merknad: Paragrafen må deles i to paragrafer; debatter og valgregler.

Taletiden er for lang for hovedtaler/saksfremlegger.
Taletiden bør bli redusert fra 30 til 15 minutter.

§ 25 Nedsettelse av hovedkomiteer

Merknad: AP's gruppe er enig i prinsippet om etablering av komiteer. Spørsmål som må avklares er antallet, myndighetsomfang (reglement) og når komiteen kan settes i arbeid.

§ 26 Saker til behandling i hovedkomiteer

Merknad: Paragrafen må sees i sammenheng med § 30.

§ 29 Administrasjon

Endringsforslag: "Sametinget har egen administrasjon med en direktør som daglig leder. Direktøren tilsettes av Sametinget etter innstilling av sametingsstyret". (- forslaget forøvrig som i innstillingen).

MARY MIKALSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på norsk):

Sametinget har drøftet organisasjonskomiteens innstilling og slår fast at tinget skal organiseres i komiteer på neste plenums møte.

Styret bes arbeide for å skaffe ressurser til komiteearbeidet. Organisasjonskomiteen bes ellers arbeide videre med spørsmålet om Sametingets organisering med sikte på å fremlegge et endelig forslag snarest.

De øvrige fremsatte forslag oversendes organisasjonskomiteen til videre behandling.

3: Votering

Mary Mikalsens forslag ble enstemmig vedtatt.

SAK 5/90 FASTSETTELSE AV PERSONALREGLEMENT FOR SAMETINGET

1 Dokumenter

- Utkast til personalreglement, datert 27.11.89.
- Protokoll fra forhandlingsmøte 29.11.89 mellom de NTL-organiserte og ledelsen.
- Utkast til personalreglement med basis i styrets vedtak i sak S 17/89.
- Særutskrift av styreprotokollen i sak S 17/89.

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

PERSONALREGLEMENT FOR SAMETINGET

(Fastsatt av Sametinget ..... med hjemmel i sameloven § 2-12 annet punktum)

DEL 1 - GENERELT

§1 VIRKEOMRÅDE

Dette reglement gjelder ved Sametingets administrasjon og omfatter alle tjenestemenn.

§2 PERSONALUTVALG

Personalutvalget - PU - består av 3 representanter valgt av Sametingsstyret og 2 representanter fra tjenestemennene (jf. § 9 nedenfor). Sametingstyret utpeker leder og nestleder. PU behandler tilsettingssaker og alle saker etter tjenestemannsloven §§ 8-10 og 12-17 nr.3.

DEL 2 - KUNNGJØRING

§3 KUNNGJØRING AV LEDIGE STILLINGER

1. Ledige stillinger skal som hovedregel kunngjøres offentlig og besettes etter allminnelig konkurranse. Personalutvalget kunngjør stillingen som direktør. Øvrige stillinger kunngjøres av administrasjonen.
2. Direktøren eller hans stedfortreder kan etter forutgående drøftelser med tjenestemannsorganisasjonene bestemme at en stilling bare skal kunngjøres internt. Dette gjelder ikke stillingen som direktør.

§4 FREMGANGSMÅTEN VED KUNNGJØRING

1. Offentlig kunngjøring av ledige stillinger skal skje i Norsk lysningsblad og i alle aviser som er godkjent for annonsering på det sted der stillingen ønskes kunngjort (jf. retningslinjer fastsatt ved kgl.res. av 18.mai 1979). Kunngjøringen skal skje både på samisk og norsk.
2. Kunngjøring internt skjer ved oppslag.
3. Kunngjøringen skal normalt blant annet gi følgende opplysninger:
  - Stillingens nåværende arbeidsområde
  - Lønnsforhold
  - Krav til utdanning, praksis og andre kvalifikasjoner, også samiskspråklige kvalifikasjoner
  - Opplysninger om hvor søknaden skal sendes og om søknadsfristen
  - Hvor opplysninger om den ledige stillingen gis.
  - Stillingsannonsene bør inneholde oppfordring til kvinner om å søke stillingen

4. Søknadsfristen skal være minst to uker fra kunngjøringsdatoen i Norsk Lysningsblad. Skal stillingen besettes uten offentlig kunngjøring, regnes fristen fra intern kunngjøring ved oppslag.
5. Fraværende tjenestemenn bør, i den utstrekning det er mulig, underrettes om kunngjorte stillinger.

§5 VILKÅRENE FOR FORNYET KUNNGJØRING

Dersom direktøren eller hans stedfortreder, eller Personalutvalget ønsker å fravike kvalifikasjonskravene i kunngjøringen, kan utvalget bestemme at stillingen kunngjøres på nytt. Det samme gjelder også dersom det er gått uforholdsmessig lang tid siden stillingen ble kunngjort, dersom det ikke har meldt seg tilstrekkelig antall kvalifiserte søkere eller når forholdene for øvrig har endret seg vesentlig.

DEL 3 - INNSTILLING

§6 BEHANDLING AV SØKNADER OG VURDERING AV SØKERE

1. Etter utløpet av søknadsfristen skal det snarest settes opp ei liste over søkere (utvidet søkerliste) som skal inneholde navn, alder, fullstendige opplysninger om deres utdanning og praksis både i offentlig og privat virksomhet (jf. forskrift om partsoffentlighet i tilsettingsaker av 21.10. 1980 § 2).
2. Ved tilsetninger etter § 8 nr. 1 og 2 sendes søkerlista umiddelbart til representantene i Personalutvalget.
3. Ved konferanse skal stillingens nærmeste foresatte delta. I tillegg deltar en representant for de tilsatte, utpekt av organisasjonene i fellesskap.
4. Nye opplysninger av betydning som kommer fram under muntlige konferanser med søkerne, skal nedtegnes.
5. Arbeidsgiveren må ha samtykke hos søkerne om innhenting av opplysninger hos nåværende eller tidligere arbeidsgivere.

§7 INNSTILLING

1. Personalutvalget innstiller ved ansettelse av direktør (jf. tjenestemannsloven § 4 nr. 4). Innstillingen foretas etter saksbehandlingsreglene i § 10 nr. 2 - 7 nedenfor.
2. Direktøren eller hans stedsfortreder innstiller ved tilsetting i ledende stillinger, saksbehandlere og kontorpersonale (jf. tjenestemannsloven §4 nr.4).

DEL 4 - TILSETTING

§8 TILSETTINGSMYNDIGHET

1. Direktøren tilsettes av Sametingetsstyret.
2. Personell i ledende stillinger tilsettes av Personalutvalget.
3. Saksbehandlere og kontorpersonale tilsettes av direktøren.

§9 OPPNEVNING AV TJENESTEMANNSREPRESENTANTER I PERSONALUTVALGET

1. Representanter for tjenestemennene med varamenn oppnevnes av det lokale styret for tjenestemannsorganisasjonene for to år av gangen.
Tjenestemannsorganisasjonene må være forhandlingsberettiget.
2. Har flere organisasjoner forhandlingsrett, oppnevner disse i fellesskap representanter med varamenn.

Dersom vedkommende organisasjoner ikke blir enige om oppnevning av de to representanter gjelder følgende:

- a) Dersom to tjenestemannsorganisasjoner hver organiserer minst 25% av de organiserte, skal organisasjonene oppnevne hver sin representant i Personalutvalget.
- b) Dersom flere tjenestemannsorganisasjoner har minst 25% av de organiserte, skal de to organisasjoner som har størst medlemstall innen gruppen oppnevne hver sin representant i Personalutvalget.
- c) Primærorganisasjonene under samme hovedsammenslutning har adgang til å slå sammen medlemstallet i relasjon til reglene i a og b.

§10 SAKSBEHANDLING, VEDTAK OG ANKE

Tilsettingssaker skal behandles etter følgende regler:

1. Ved tilsettinger etter § 8 nr. 3 foran skal innstillingen sendes tjenestemannsorganisasjonenes representanter i PU for uttalelse (jf. § 2 foran). Innstillingen sendes deretter direktøren for tilsetting. Ved uenighet mellom direktøren og tjenestemannsorganisasjonenes representanter, skal tilsettingen foretas av Personalutvalget.
2. Ved tilsettinger etter § 8 nr. 2 og § 10 nr. 1 siste punktum foran, og innstilling etter § 7 nr. 1 foran, skal innstillingen sendes til medlemmene i Personalutvalget.

3. Tilsettinger foretas i møte. Personalutvalget er vedtaksfør når minst tre av medlemmene og en representant for tjenestemennene er til stede. Ved stemmelikhet avgjør lederens dobbelstemme.
4. Dersom Personalutvalget ønsker å tilsette andre enn de direktøren har innstilt, behandles saken etter tjenestemannsloven § 4 nr.5.
5. Det skal føres møteprotokoll som underskrives av alle. Tilsettingsvedtaket med eventuelle dissenser tas inn i protokollen.
6. Hvis en eller flere av Personalutvalgets medlemmer er uenige med flertallet om hvem som skal tilsettes, kan hvert medlem kreve at saken avgjøres av Sametingsstyret. Kravet skal grunngis skriftlig i møteprotokollen (jf. tjenestemannsloven § 5.3).
7. På stillingsnivå der det ene kjønn er underrepresentert, bør det praktiseres moderat kjønnskvoltering.

§11 MELDING OM TILSETTING

1. Ved tilsetting gis tjenestemannen skriftlig underretning hvor det orienteres om de lover, instruksjer og reglementer som for tiden gjelder for tjenesten.
2. Alle søkere skal underrettes når stillingen er besatt (jf. forvaltningsloven § 27 første ledd). Underretningen skal inneholde navnet på den søker som er tilsatt i stillingen.

§12 INHABILITET OG TAUSHETSPLIKT

Forvaltningslovens inhabilitetsregler (kapittel II) gjelder for medlemmer av Personalutvalget. Drøftelsene i Personalutvalget skal være fortrolige og medlemmene har også taushetsplikt. Når tilsettingssaker er ferdigbehandlet skal medlemmene selv sørge for å makulere tilsendte saksdokumenter.

§13 MIDLERTIDIG OG FAST TILSETTING, ENGASJEMENTER

1. Reglene i dette reglement gjelder for tilsetting i såvel faste som midlertidige stillinger og for engasjementer.
2. Tjenestemann som har vært midlertidig tilsatt (vikar), og hvor det har gått fram i samsvar med bestemmelsene i dette reglement, kan tilsettes fast uten ny kunngjøring og tilsettingsprosedyre.
3. Reglene i §§ 2-12 gjelder ikke ved inntak av vikarer o.l. og fungering i høyere stilling for kortere tid enn seks måneder.

DEL 5 - PRØVETID OG BEREGNING AV TJENESTETID

§14 PRØVETID

I de første seks månedene er tjenestemannen tilsatt på prøve. I prøvetiden er den gjensidige oppsigelsesfristen tre uker (jf. forøvrig tjenestemannslovens § 8).

§15 BEREGNING AV TJENESTETID

Tjenestetiden er den tid som tjenestemannen har arbeidet i Sametingets administrasjon. Tjenestetiden for tjenestemann opprinnelig tilsatt i Norsk sameråds administrasjon, regnes fra det tidspunkt de ble tilsatt i Norsk sameråd (jf. sameloven § 3-1 første ledd).

§16 SLETNING AV ORDENSSTRAFF

Ordensstraff etter tjenestemannsloven § 14 slettes etter fem år.

§17 ILEGGELSE AV ORDENSSTRAFF, AVSKJED, OPPSIGELSE OG
SUSPENSJON

Saker etter tjenestemannsloven §§ 8-10 og 12-17 nr.3 skal behandles etter følgende regler:

1. Ileggelse av ordensstraff, avskjed, oppsigelse og suspensjon av tjenestemann skal behandles av Personalutvalget. Representantene skal i god tid før møtet gjøres kjent med saken.
2. Personalutvalget er beslutningsdyktig når det er fulltallig.
3. Dersom det ikke er flertall i Personalutvalget for oppsigelse, avskjed eller ordensstraff, kan hvert medlem av mindretallet kreve saken avgjort av Sametingsstyret. Det samme gjelder forøvrig hvor et mindretall ønsker en ilagt ordensstraff skjerpet (jf. forøvrig tjenestemannsloven § 18).

§18 ANKE OVER ORDENSSTRAFF, AVSKJED, OPPSIGELSE ELLER
SUSPENSJON

1. Blir tjenestemann sagt opp etter tjenestemannsloven §§ 9-10 kan de anke oppsigelsen for Sametingsstyret. Det samme gjelder for ileggelse av ordensstraff etter tjenestemannsloven § 14, avskjedigelser etter tjenestemannsloven § 15 og suspensjon etter tjenestemannsloven § 16.

2. For vedtak om ileggelse av ordensstraff, avskjedigelse, oppsigelse og suspensjon kommer forvaltningslovens regler om klage til anvendelse (jf. tjenestemannsloven § 19).

DEL 7 - ANDRE BESTEMMELSER

§19 ARBEIDSTIDSBESTEMMELSER

De til enhver tid gjeldende arbeidstidsbestemmelser i sentraladministrasjonen gjelder for sametingsadministrasjonen også.

§20 VELFERDSPERMISJONER

1. Velferdspermisjoner gis etter reglene i fellesbestemmelsene § 10 og Statens Personalhåndbok pkt. 214.6.
2. Direktøren eller hans stedsfortreder kan gi inntil to ukers tjenestefri med full lønn eller inntil en måneds tjenestefri med halv lønn.
3. Direktøren eller hans stedfortreder kan gi inntil tre måneders tjenestefri uten lønn (jf § 10 nr.1).

§21 PERMISJONER I FORBINDELSE MED OPPLÆRING OG OVERGANG TIL ANNEN STILLING

1. Tjenestemenn bør, så langt tjenesten tillater det, gis permisjon til å gjennomføre en utdanning eller utføre et arbeid som er av betydning for Sametingets videre faglige utvikling. Permisjonene kan gis inntil to år, og eventuelt forlenges med et år etter ny vurdering.
2. Permisjon kan gis i inntil et år for å prøve annen stilling. Unntaksvis kan slike permisjoner forlenges.
3. Permisjoner innvilges av Personalutvalget.

§22 FERIE

Oppsetting av ferielister skal foretas i så god tid som mulig. Ferietiden søkes tilpasset den enkelte tjenestemanns behov. Ferielisten godkjennes av direktøren eller hans stedsfortreder i samråd med arbeidsplassens tillitsvalgte eller hans stedfortreder.

§23 INFORMASJON FOR NYTILSATTE

Nytillsatte i administrasjonen skal ved tiltredelse gis informasjon om lover, regler og rettigheter som gjelder for stillingen etter de til enhver tid gjeldende introduksjonsrutinene i Sametingets administrasjon.

§ 24 SÆRAVTALER

Det skal utarbeides særavtaler for virksomheten (jf. §§ 9-12 i hovedavtalen for arbeidstakere i staten).

§ 25 UTFYLLENDE BESTEMMELSER

Statens personalhåndbok og hovedavtalen for arbeidstakere i staten gjelder som utfyllende bestemmelser til personalreglementet for Sametinget.

NSR - GRUPPEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på samisk):

NSR-gruppa i Sametinget foreslår at "Personalreglement for Sametinget" godkjennes, under forutsetning av at styret i samarbeid med administrasjonens arbeidstakerorganisasjon vurderer og gjennomgår enkeltvedtak, paragrafer og endringsforslagene, og legger det fram for Sametingets plenum for godkjenning.

DEN FRITTSTÅENDE SAMMENSLUTNING V/ M.GUHTTOR FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på norsk):

§ 7 Innstilling

Pkt.1 Sametingsrådet * innstiller ved ansettelse av direktør.
(* muntlig rettet til sametingsstyret).

§ 8 Tilsettingsmyndighet

pkt.1 Direktøren tilsettes av Sametinget.

SAMELISTA V/ RUTH RYE JOSEFSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på norsk):

DEL 2 - KUNNGJØRING

§ 3 Kunngjøring av ledige stillinger

Pkt.1 I første setning strykes som hovedregel, slik at punktets første setning blir: "Ledige stillinger skal kunngjøres offentlig og besettes etter alminnelig konkurranse".
Neste setning blir uendret.

Punkt 2 strykes.

Begrunnelse: Etter vår mening er det uriktig at en person - her forstått direktøren alene skal ha hånd om ansettelsen.

DEL 4 - TILSETTING

§ 8 Tilsettingsmyndighet.

Pkt.2 får et tillegg: "Det samme gjelder tilsetting av saksbehandlere og kontorpersonale".

Pkt.3 utgår.

§ 10 Saksbehandling, vedtak og anke.

Punktene 1 og 2 utgår på grunn av endring av § 8.

Pkt.3

Tilsettingen foretas i møte. Personalutvalget er vedtaksfør når minst 3 av medlemmene er tilstede. En av de 3 må være fra tjenestemennene. Ved stemmelikhet avgjør lederens stemme.

Pkt.6

Hvis en eller flere av personalutvalgets medlemmer er uenige i flertallsvedtaket, kan vedtaket ankes til personalutvalgets ankeinstans. Anken fremsettes i møtet.

§ 12 Inhabilitet og taushetsplikt.

Her strykes siste setning.

Vi mener sensitive saksopplysninger må inndras for makulering.

§ 13 Midlertidig og fast tilsetting, engasjementer.

Pkt.2

Midlertidig tilsetting og bruk av vikarer må begrunnes i henhold til arbeidsmiljølovens § 58, punkt 7.

3: Votering:

Det ble først votert mellom sametingsstyrets innstilling og forslaget til den frittstående sammenslutningen: Sistnevntes forslag ble vedtatt med 22 mot 16 stemmer.

Deretter ble det votert mellom NSR - gruppas forslag og forslaget fra Samelista: NSR - gruppas forslag ble vedtatt med 36 mot 2 stemmer.

SAK 6/90 FORSVARETS UTBYGGINGSPLANER VED SKODDEBERGVANN.
EKSPROPRIASJONSVARSEL I FORBINDELSE MED AMMUNISJONS-
LAGRING. UTTALELSE.

1 Dokumenter

- Forsvarets bygningstjeneste, høringsrunde i forbindelse med ekspropriasjonsvarsel, brev av 16.06.89
- Universitetet i Tromsø, Tromsø Museum: Forsvarets planlagte lager ved Skoddebergvann, brev av 19.05.89 til Riksantikvaren v/ kulturlandskapsavdelingen.
- Grovfjord grunneierlag, anke i forbindelse med Forsvarets ekspropriasjonsvarsel, brev av 03.07.89
- Hinnøy og omegn sameforening, anke i forbindelse med Forsvaret ekspropriasjonsvarsel, brev av 17.07.89
- Reindriftskontoret i Troms; Områdestyrets behandling av saken, 17.08.89
- Ofoten Samiske Forening, uttalelse av 22.10.89
- Norsk sameråds vedtak i sak R 32/89
- Riksantikvaren, brev av 15.08.89. Forslag til midlertidig vern etter § 21 i Lov om kulturminner.

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

1 Den militære opprustning i nord

Sametinget har, slik Norsk sameråd, ved flere anledninger tilkjennegitt prinsipielle betenkeligheter ved utbygginger og naturinngrep som innskrenker og er til skade for samisk kultur- og næringsutøvelse.

Sametinget ser med bekymring på de konsekvenser Forsvarets utbygging av militære installasjoner kan få for området. Et stadig større nærvær av Forsvarets aktiviteter kan etterhvert gjøre området lite attraktivt å etablere og bosette seg i, noe som kan medføre at små og sårbare bygder avfolkes.

Forsvarets omfattende utbyggingsplaner for Sør-Troms og Nordre Nordland, hvor det i alt er planlagt rundt 60 byggeprosjekter for tilsammen 5 milliarder kroner, må nødvendigvis berøre det sivile samfunn i meget stor grad. Det aktuelle området har en relativ stor samisk bosetning i markabygdene og det drives også reindrift som er avhengig av de arealer som Forsvaret vil dra nytte av.

De inngrep og utbygginger det her er tale om vil virke ødeleggende både på det fortidige samiske samfunn gjennom rasering av kulturminner og samtidig legge unødig press på reindriften i området som allerede er sterkt belastet gjennom tidligere inngrep både fra Forsvarets og NVE's side.

Den storstilte militære utbyggingen, som i stor grad vil skje i regi av et NATO - samarbeid, vil trolig føre til hyppige militære fellesøvelser som i tillegg vil virke ytterligere belastende for både bosetning og næringsutøvelse. De militære øvelsene vil vanskelig la seg tilpasse nærmiljø og kulturlandskap, slik at ulemper ikke oppstår. Det er ikke bare øvelser tilknyttet landstridskreftene som vil skape ødeleggelser, men også f.eks. sjøforsvarets bruk av dypvannsbomber i fjordene er bekymringsfullt med de konsekvenser det kan ha for fiskebestanden.

Sametinget stiller spørsmål om den kraftige militære utbyggingen i nord er i samsvar med den avspenningspolitikken en ser mellom supermaktene i dag. Det må tvinges frem en bred debatt om hvor mye som skal investeres i forsvarsanlegg i forhold til den avspenningspolitikk og dialog som nå føres internasjonalt.

2 Ammunisjonslager ved Skoddebergvann

Den planlagte lokalisering av et ammunisjonsanlegg ved Skoddebergvann vil både berøre reindrift, kulturminne- og kulturlandskapsinteresser i området. I tillegg har området stor verneverdi som natur-, rekreasjons- og friluftsområde, noe både hytteeierforeningen, Grovfjord og Skoddeberg Grunneierlag og Miljøvern-avdelingen hos Fylkesmannen i Troms har påpekt.

Sametinget har lagt merke til at siden lokaliseringen er basert på operative krav, ble det bestemt at plan- og bygningslovens § 86 for hemmelige militære anlegg skulle anvendes. Dette er forståelig ut fra et forsvarspolitisk syn, men siden plasseringen i dette tilfellet er i konflikt med det lokale sivile samfunn, er det av stor betydning å følge en saksbehandlingsprosedyre hvor alle impliserte parter får tilkjennegitt sitt syn, og at de nødvendige forutsetningene legges til grunn for både omfang og lokalisering av anlegget.

Sametinget viser til at den lokale sameforeningen sterkt har understreket betydningen av å få nærmere avklart de samiske rettsforhold i området før et naturinngrep finner sted. De viser i denne sammenheng til Samerettsutvalgets arbeid med rettighetsspørsmål vedrørende land og vann. Tinget vil her peke på at myndighetenes politikk med å legge forholdene til rette for vern og videreutvikling av samisk språk, kultur og samfunns- liv, som forøvrig er bredt anerkjent, også omfatter det materielle grunnlaget for kulturutøvelse.

Når det gjelder reindrift i området, vil Sametinget vise til uttalelser fra Reindriftskontoret i Troms og Grovfjord reinbeitedistrikt som påpeker ulemper i forbindelse med lokalisering av anlegget. Områdestyret for Troms har sterkt påpekt at anlegget vil komme i konflikt med trekk- og flyttelei i Grovfjord reinbeitedistrikt, noe som medfører at forbindelsen mellom de østlige og vestlige delene av distriktet blir avskåret.

Forbindelsen mellom østre og vestre del av reinbeitedistriktet er sør og vest for Skoddebergvann. Naturlige hindringer og arealinngrep ellers gjør at trekk- og flytteleia sør og vest for vatnet i realiteten er det eneste forbindelsesleddet mellom delene av distriktet og som kan sikre en samlet utnyttelse av beitearealene. Etableringen av ammunisjonslageret slik det er planlagt vil i praksis medføre at distriktet deles i to og dermed sterkt forringe beitemulighetene og kanskje forårsake at reindriften i dette må opphøre. Sametinget vil understreke at det allerede er foretatt betydelige inngrep i dette distriktet slik at ytterligere inngrep vil skape så store restriksjoner at reindriften ikke lengre vil kunne opprettholdes. Sametinget vil derfor, som en på reindriftsfaglig hold har etterlyst, be om en saksbehandling hvor det fremlegges alternativer for en annen lokalisering av anlegget.

Når det gjelder de legalfredede samiske kulturminner i området, sier Sametinget seg tilfreds med at Riksantikvaren v/ kulturlandskapsavdelingen har grepet inn og fremmet et midlertidig vern av området. Dette har gitt både Miljøvern- og Forsvarsdepartementet en bedre mulighet til å vurdere saken i et mer helhetlig perspektiv. I henhold til Lov om kulturminner bør det utføres et grundig feltarbeid som både dokumenterer og sikrer kulturhistoriske spor i etnografisk og arkeologisk sammenheng. Det gjelder å få regulert forsvarsaktivitetene slik at det minsker konfliktene med kulturlandskaps- og bygdemiljøene.

Sametinget vil, slik Norsk sameråd tidligere har etterlyst, anmode om å få igangsatt en grundig utredning av saken, slik at alle sider og konsekvenser ved utbyggingen kan fremlegges. Det er allerede fra departementshold etterlyst et bredere bakgrunnsmateriale for videre drøftelser av utbyggingssaken. Samiske interesser og rettigheter synes ikke å være tilstrekkelig avklart slik saken står idag. Sametinget kan derfor ikke akseptere at planene realiseres.

AP'S GRUPPE FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på norsk):

Etter siste ord i innstillingen settes ordet "nå".

Dessuten tilføyes:

Sametinget vil dessuten peke på at den internasjonale situasjonen nå er så gunstig, at sentralmyndighetene generelt sett bør være varsomme med militærutbygginger som kan synes som bidrag til en økning av spenningsnivået i nordområdene. Også avspenning er et viktig moment som må tas med i vurderingen, når saken skal avgjøres endelig.

DEN FRITTSTÅENDE SAMMENSLUTNING V/ I.SIMONSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på norsk):

Sametinget ser på sak 6; Forsvarets utbyggingsplaner ved Skoddeberg, og sak 7; Forhåndsmelding om planlegging av sammenbinding av skyte- og øvelsesfeltene m.v. i sammenheng. Sametinget ber om å få fremlagt en konsekvensanalyse av en samlet utbyggingsplan over disse 60 foreslåtte byggeprosjekter, slik at Sametinget kan få disse to sakene under en helhetsvurdering.

Forsvaret bruker også havet til sine vinterøvelser. I disse områdene har også torsken sine gyteplasser. Konsekvensutredningen må derfor også belyse hvilke konsekvenser forsvarets bruk av sprengstoff i disse gyteområdene har for torskebestanden.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling med Arbeiderpartiets forslag som tillegg ble enstemmig vedtatt.

Forslaget fra den frittstående sammenslutning ble enstemmig oversendt sametingsstyret.

SAK 7/90 FORHÅNDSMELDING OM PLANLEGGING AV SAMMENBINDING AV SKYTE- OG ØVELSESFELTENE MAUKEN OG BLÁTIND M.V.

1 Dokumenter:

- Forhåndsmelding fra Forsvarets bygningstjeneste, 15.06.89
- Norsk sameråds vedtak i sak R 31/89
- Riksantikvarens brev til Forsvarets bygningstjeneste, 09.11.89

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

Sametinget vil gi uttrykk for prinsipielle betenkeligheter ved naturinngrep og utbygginger som innskrenker og er til skade for samisk kultur- og næringsutøvelse.

Sametinget vil vise til at det drives betydelig reindrift i området for skyte- og øvingsfeltene Mauken og Blåtind. Sammenbinding av disse to skytefeltene kan bli avgjørende for fremtidig næringsutøvelse for de som driver i Mauken reinbeitedistrikt. Sammenbindingen av de to feltene, slik det er planlagt, vil alvorlig true livsgrunnlaget for driftsenhetene i dette reinbeitedistriktet. Sametinget viser til at den ekspansive militære aktiviteten i området allerede sterkt har innskrenket mulighetene for optimal reindrift i området.

Den planlagte sammenbindingen vil berøre viktige vinterbeiteområder, samtidig med at flytte- og trekkveier vil bli avskåret av traseen mellom de to skytefeltene. Sametinget viser til at samisk reindrift i området har hevdvunne rettigheter gjennom alder tids bruk. Det er fastslått gjennom en rettskraftig dom fra tidligere. Dersom denne utbyggingsplanen er det eneste alternativet for Forsvaret, vil det ha alvorlige konsekvenser for en fremtidig reindrift i området.

En realisering av sammenbindingen vil få så store konsekvenser for reindriften at dette må få avgjørende betydning om utbyggingen skal gjennomføres.

Sametinget vil også vise til de reaksjoner som grunneierne i området har kommet med gjennom uttalelser mot planene. Det vises her til ødeleggelse av vannforsyning til mange husstander, innskrenkninger av jord- og skogbruksareal, støy og miljøforstyrrelser. Forsvarets planer vil gjøre hele Takelvdalen til et lite attraktivt sted å bo i.

Sametinget vil i likhet med behandlingen av Skoddebergsaken stille spørsmål om de store militære utbyggingsaktivitetene i Indre Troms er i samsvar med den avspenningspolitikk og dialog som nå finner sted mellom militæralliansene.

Når det gjelder samiske kulturminner i området, vil alle slike være fredet etter Lov om kulturminner av 1978, dersom de er eldre enn 100 år. Tromsø Museum, samisk-etnografisk avdeling, har i feltsesongen 1989 gjennomført en kulturminneregistrering. Undersøkelsene avdekket et stort antall kulturminner som kan føres tilbake både til reindriftnomadisme og det samiske veidesamfunn. Dette arbeidet ble ikke avsluttet i 1989, både fordi at området er stort og fordi området er militært risikabelt å ferdes i. Forsvaret må derfor for feltsesongen 1990 klarere det området som gjenstår for fornminneundersøkelser.

Dette vil være i samsvar med Riksantikvarens syn som gir uttrykk for å avdekke hele området slik at en får en helhetlig forståelse av de kulturhistoriske trekk og de bruksformer som har materialisert seg over tid i området. De legalfredede samiske kulturminner må dokumenteres og sikres før det kan bli aktuelt med anleggsarbeid i området.

Sametinget vil advare mot en forhastet beslutningsprosess før alle sider ved en eventuell utbygging er vurdert. Det bør legges vekt på å få utarbeidet en konsekvensanalyse over de virkningene som en eventuell utbygging vil ha. Ikke bare virkningene på det fysiske miljøet som anlegget skal plasseres i, men også de sosiale og kulturelle konsekvensene for lokalsamfunnet må belyses nærmere ved Forsvarets utbygging av området. Gjennom et bredt grunnlagsmateriale vil en kunne fatte de beste beslutninger om den politiske styring av de militære utbygginger som skal finne sted.

SAMELISTA V/ R. RYE JOSEFSEN FREMMET FØLGENDE TILLEGGSFORSLAG TIL STYRETS INNSTILLING (på norsk):

Sametinget slutter seg til kravet fra flere brukergrupper av området om at alle utbyggingsplaner utsettes inntil sakens konsekvenser er nærmere avklart.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt. Samelistas tilleggsforslag ble forkastet mot 10 stemmer.

SAK 8/90 RESSURSSITUASJONEN I BARENTSHAVET

1 Dokumenter

- Forslag til uttalelse fra representanten Peder Mathisen oversendt Sametingsstyret til behandling.
- Notat fra AP's sametingsgruppe v/leder S. Pedersen, 17.11.89
- Uttalelser fra Porsanger SLP, datert 17.11.89
- Notat fra Fiskeridirektoratet ; Regulering av fisket etter norsk-arktisk torsk med konv. redskaper, 13.11.89.

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

1 Generelt

Den katastrofale ressursituasjonen i Barentshavet med en ytterst mørk bestandsutvikling av torskebestanden, har skapt en alvorlig trussel for hele livsgrunnlaget i en lang rekke lokalsamfunn langs hele kysten i landsdelen. Alvoret i situasjonen krever ikke bare en fiskeripolitisk, men en bred regionalpolitisk handtering av krisen som kan sikre fortsatt bosetting i de mange fiskeriavhengige lokalsamfunn langs kysten.

Fabrikktrålerflåten må ut av de kvoteregulerte farvann i Barents havet. Dagens situasjon tilsier at råstoffet må forbeholdes de landbaserte produksjonsanleggene og at ombordproduksjon nedprioriteres. Fabrikktrålerne må trekke seg ut, og det er positivt at den nye fiskeriministeren har signalisert et slikt standpunkt. Positivt er det også at denne flåten har akseptert å kunne drive fiske i fjernere farvann.

Når torskebestanden er så alvorlig truet, må vi kunne utnytte bedre de fiskebestander som tåler bedre beskatning. Fiskeråstoffet utnyttes ikke godt nok i dag, en må kunne utnytte ressurser som i dag er lite påaktet, f.eks. flatfiskressursene i Barentshavet som rødspette og gapeflyndre. Disse artene kan fiskes med de trålerne vi har i dag.

Det er også muligheter for fiske etter uer, brosme, blåkveite, steinbit og polartorsk. Fiske etter disse artene betinger imidlertid økonomiske midler til flåten for omlegging til dette fisket, og også til å kartlegge disse artene for å kunne måle beskatningsgraden.

Fangst etter beitefisk som lodde og småsild må fortsatt forbys. En fremtidig beskatning av disse ressursene må være for konsum. Et konsumfiske vil også ha stor betydning for industrien på landsiden. Sildoljefabrikkene bør aldri startes opp igjen. Sametinget vil støtte det vedtak som fiskeristyret har gått inn for; at et begrenset loddefiske til konsum igangsettes når havforskerne mener dette fisket vil være forsvarlig.

Torskebestanden er nå så sterkt truet at visse oppvekstområder bør totalfredes, spesielt områdene rundt Bjørnøya og Hopen. Norske myndigheter bør også forhandle med Sovjet om at fisket i gråsonen også opphører i alle fall i visse perioder. Fredning av områder er viktig fordi rekrutteringen av småfisk er dårlig, samtidig med at gytebestanden ikke er i vekst.

Regjeringens vedtak om forbud for drivgarnsfisket etter laks må ikke omgjøres. Denne ressursen bør forbeholdes de som bor i Finnmark. De aller fleste drivgarnskonsesjonene ligger utenfor Finnmark. Forbudet må fortsatt gjelde da laksefisket er en viktig kombinasjon til annet fiske for mange sjarkfiskere.

4 Verdiskaping

Det er nødvendig å kompensere nedgang i råstoffet gjennom videre- og høyforedling. Spesielt bør en konsentrere seg om å øke verdien av det råstoffet som i dag anvendes til salting og hending. Videreforedling av råstoffet må styrkes betraktelig. Statistikken viser at det gikk med ca. 80 tonn torskerastoff i gjennomsnitt i Finnmark pr. årsverk i fiskeindustrien. Dette kan ikke fortsette med det råstoffgrunnlaget vi har i dag. Transport av råstoff ut av landsdelen som gjennom bearbeiding der skaper arbeidsplasser utenfor landsdelen, må opphøre så raskt som mulig. Nøkkelen til verdiskaping og sysselsetting ligger i en sterkere bearbeiding av råstoffet.

Til dette trenger en kompetanse i næringen, spesielt å finne markeder for bearbejdede produkter. Både innenfor industrien og eksportleddet må en dreie bort fra den produksjonsorienterte tenkning over til en mer gjennomført markedenkning. Markedene setter krav til kvalitet, og det må for fremtiden satses mer på å finne frem til gryteferdige produkter, basert på førsteklases råstoffkvalitet. Ressurskrisen i Barentshavet er den beste begrunnelsen for å omstrukturere fiskerinæringen.

5 Oppdrett og forskning

Svikten og svingningene i råstofftilførselen kan kompenseres med havbruk og oppdrett av nye fiskearter. Jevn råstofftilgang til industrien er viktig både for sysselsetting og for å bevare markedsandeler. Oppdrett må bli et viktig supplement til ressursene i Barentshavet. I tillegg til konvensjonelt oppdrett i mærer, bør kultivering og prosjekter med havbeite i fjorder og poller være et satsingsområde for fremtiden. Det må sikres tilstrekkelige økonomiske rammer for de forskningsplaner som er under utvikling både fra Finnmarksforskningens og FTFI's side på denne sektoren. Det ligger her store muligheter for å styrke kystnæringen. Når det gjelder kultivering og havbeite i fjordene, som et ledd i oppbygging av ressursene, vil Sametinget henstille overfor fiskerimyndighetene at prosjekter i denne sammenheng også blir lokalisert til fjordene i de nordligste fylkene, spesielt i Finnmark.

Det må videre satses ytterligere på å utvikle redskaper til fangst som sikrer bedre kvalitet på råstoffet. Her er utvikling av teiner og ruser til fangst av torsk et interessant felt, som kanskje på sikt kan erstatte garnfisket.

Flerbestandsforskningen i Barentshavet må intensiveres. Vi har i dag for liten kunnskap og viten om hvordan det økologiske system fungerer og er sammensatt. Det er en forutsetning å få bedre viten om hvordan sammenhengen mellom de ulike ledd i næringskjeden fra plankton til sel er, før en eksakt kan fastslå hvilken optimal beskatning de ulike arter kan tåle. Forskernes bestandsanslag har frem til nå vært for usikre. Det er nok å minne om at den bestand en mente skulle gi grunnlag for et uttak på mellom 700 000 og 800 000 tonn torsk i 1989/90, plutselig ble borte. Disse optimistiske anslagene skapte forventninger og bidro til den overkapasitet en i dag finner både på flåte- og landsiden.

Sametinget sier seg tilfreds med at et omfattende forskningsprogram skal igangsettes for å finne ut om seismikkskyting i havet er til skade for fiskebestanden. Det er mange som mener at seismiske sprengninger i Norskehavet og i Barentshavet har forårsaket stor fiskedød. Disse sprengningene bør opphøre inntil videre til en får nok kunnskap om effekten på fisk ved slike detonasjoner.

Fiskerikrisen har så store dimensjoner at den ikke kan løses av fiskerinæringen alene. Dersom fraflytting og en konkursbølge skal unngås, må det settes inn tiltak på mange områder. Svikt i råstoffgrunnet med rekordlave torskekvoter, og dermed strenge reguleringer, vil gi alvorlige konsekvenser for både flåten og industrien på landsiden.

Det internasjonale havforskningsrådets anbefalinger om en totalkvote på 172 000 tonn norsk-arktisk torsk i 1990, og med prognoser om sterkt reduserte kvoter langt inn i 1990-årene, vil medføre at fiskerinæringen må gjennomgå en sanerings- og omstillingsprosess. Anbefalingen av torskekvote for 1990 er den laveste på 30 år, og Norges andel av kvoten etter fiskeriforhandlingene ble til slutt på 113 000 tonn av norsk-arktisk torsk. Dette tvinger frem en styring av ressursforvaltningen hvor sysselsetting og bosetting i fiskeriavhengige lokalsamfunn må være prioriterte mål.

2 Reguleringer

Svikten i ressursgrunnet i Barentshavet betyr at det ikke finnes råstoffgrunnet for å drive etter samme mønster i fisket verken for flåten eller industrien på land. De knappe kvotene som skal tildeles og fordeles i årene fremover vil føre til kamp om retten til den fangsten som skal landes.

Når det gjelder spørsmål om fredning og reguleringer av saltvannsfisket i kyst- og fjordstrøk, vil Sametinget kreve innflytelse og medbestemmelsesrett. De rådgivende utvalg for lokale reguleringer må bli sammensatt slik at det ikke kun er redskapsgrupperingene i fylkene/fiskerisjefdistriktene som har sete i utvalgene. For å sikre lokale interesser og krav bedre, vil Sametinget kreve at Reguleringsrådet blir utvidet med en representant fra Sametinget.

Fisken i Barentshavet er en nasjonal ressurs så lenge ressurs-situasjonen er slik at det er nok til alle. Dette er ikke tilfelle nå. Ilandføring av råstoff må derfor styres til de mest fiskeriavhengige distriktene. Sametinget sier seg derfor tilfreds med det vedtak det felles fylkestingsmøtet i Tromsø kom frem til at et reguleringsopplegg for 1990 må sikre en geografisk fordeling av torskekvoten. Likeledes at fangst tatt i norsk økonomisk sone utenfor landsdelen bør landes og videreføres her. Det må avgjørt til en sterkere binding av fangst og foredling til Nord-Norge for å kunne oppnå en tilfredsstillende distriktmessig fordeling av fiskerivirksomheten og dermed bidra til å bevare det bosettingsmønsteret en helst ønsker.

De mest fiskeriavhengige distrikter må prioriteres også fordi det er her en finner de færreste mulighetene for annen sysselsetting. Ved fordeling av de knappe kvotene må distriktenes avhengighet av fiske og fiskeproduksjon være et selvsagt utgangspunkt. Det må derfor sikres en større regional innflytelse på fordeling av fangst og av kvoterettigheter. Systemet frem til i dag har ikke fungert til landsdelens fordel. De naturlige fortrinn med nærhet til ressursene må bidra til sterkere disposisjonsrett over de fangstmengder som kan fiskes.

3 Fangst

Ut fra råstoffsituasjonen i dag finnes det en stor overkapasitet både i flåten og i landanleggene. Næringen må krympes og gjennomgå en omstilling og sanering. Dette innebærer bl.a. at fangstmetodene må tilpasses de lokale forhold og at krav til kvalitet prioriteres. Når råstoffgrunnlaget er begrenset må en konsentrere seg om å høste beste kvalitet. Dette gir maksimal verdiskapning og økonomisk utbytte på alle nivåer. Derfor må en tilgodese de redskaper som gir høy råstoffkvalitet. Fangstmetoder som forringer kvalitet må underlegges strenge restriksjoner.

Line- og juksefisket gir god råstoffkvalitet og er et viktig driftsgrunnlag for kystfiskeflåten. Garnfisket, spesielt etter loddetorsk må begrenses. Det ekstreme garnfisket utenfor Finnmark i vårsesongen som endte i fiskestopp, og hvor bare et minimum kunne benyttes i produksjonen, bør en unngå for ettertiden. En bør få til ordninger med en fornuftig fordeling av fangst mellom redskapsgrupper hvor kvalitet på råstoff er den bestemmende faktor.

Trålerflåten må bygges ned, men en total nedbygging vil være urealistisk fordi en rekke bedrifter og lokalsamfunn er avhengig av trålfisk. Trålfiske innebærer fangst av mye småfisk, selv med lovlig maskevidde. Dette innebærer redusert kvalitet og beskatning av årsklasser som kunne gitt større avkastning på et senere tidspunkt. Ferskfisk-trålerflåten har en fremtid dersom den kan bidra til utjevning av sesongsvingningene, og dersom fangst av ungfisk blir forbedret. I en tid med et meget svakt ressursgrunnlag bør trålerflåten underkastes strenge reguleringer. Sterke kapitalinteresser innenfor fiskerinæringen, som f.eks. trålernæringens vurdering av ressursgrunnlaget må ikke virke bestemmende for hvordan forvaltningen av ressursene skal styres. De fiskerifaglige vurderinger, sammen med en sterk politisk styring, må ligge til grunn for hvordan uttak av ressursene skal være i fremtiden.

6 Nedbygging

6.1 Flåten

Svikten i torskbestandene betyr at vel 2/3 av de fartøyer i Finnmark som deltok i torskefisket i 1988 ikke vil få egen torskekvote i 1990. Av den totale flåten i Finnmark vil ca. 88% ikke få tildelt slik kvote. I tillegg er det anbefalt ingen kvote for hysefisket i 1990. Ingen hysekvote neste år vil ramme kystflåten like sterkt som den lave torskkvoten.

Det er da innlysende at driftsgrunnlaget vil falle helt bort for store deler av flåten. En kraftig nedbygging synes å være uunngåelig. Ingen fartøygrupper kan unnsnippe dette.

Men en nedskjæring må ikke skje ukontrollert, slik at en ikke har verken en kompentent basisflåte eller industriallegg den dagen ressurs-situasjonen igjen bedrer seg. En uhemmet konkursbølge vil ingen være tjent med. Dette vil også i høy grad bidra til å svekke rekrutteringsgrunnlaget til fisket.

De fartøyer som må ut av fisket bør gis anledning til å gå ut av fisket gjennom gode kondemneringsordninger. Dette bør særlig gjelde de eldste fartøyene. For den moderne del av flåten må det på kort sikt gis muligheter til fastfrysing av all gjeld i både stats- og privatbanker inntil inntektsmulighetene igjen er til stede. Det bør også komme til endringer i konsesjonssystemet slik at de fartøyer som sikres drift kan drifte med flere redskaper og delta i flere fiskerier ut fra en refordeling av konsesjoner.

Sametinget vil også overfor Fiskeridirektoratet peke på at det fremsatte reguleringsforslag for deltakelse i torskefisket for 1990 sterkt vil ramme fjordfiskerne. Mange fjord- og kystfiskere har de siste årene ikke hatt mulighet til å fiske det kvantum som direktoratet krever for å få adgang til deltakelse i torskefisket neste år. Den foreslåtte reguleringen vil slå geografisk uheldig ut og ramme enkelte fartøygrupper. For fjordfiskere som ofte kombinerer næringen med småbruk vil ikke kunne oppfylle de kriterier som direktoratet foreslår for å delta i fisket.

Selinvasjonene de siste 10-15 årene har gjort at mange fjordfiskere ikke har maktet å fiske nok for å komme i betraktning. Hvis reguleringene blir slik at de minste enhetene blir presset ut, vil Sametinget peke på at dette vil være i strid med intensjonen i sameloven og grunnlovsparagrafen. For den kystsamiske befolkning vil dermed ikke forholdene bli lagt til rette for å sikre samisk kultur og samfunnsliv. Det vil være dypt urettferdig at de som har drevet med konvensjonelle redskaper på fjordene, og som ikke er skyld i fiskerikrisen, skal rammes hardest.

6.2 Landanlegg

Fiskemottaket på de mindre steder må opprettholdes da disse er hjørnesteinsbedrifter og grunnlaget for bosettingen. De små konvensjonelle anlegg på de mindre stedene må i sterkere grad enn hittil bli mottaksstasjoner for de større anlegg i regionene. På en slik måte vil disse være sikret videre drift. For enkelte bedrifter bør en møllposeordning kunne iverksettes. I en periode med svikt i leveransene vil ordningen kunne nyttes til opprustning og modernisering av de anlegg en vil satse på i fremtiden. Et viktig ledd i dette er at en kan nytte arbeidsmarkedstiltak, slik at ledig arbeidskraft kan settes inn i forefallende tiltaksarbeid. Mottaks- og produksjonsanlegg må overleve en reguleringsperiode slik at en står rustet til å motta leveranser etter at fiskebestanden har tatt seg opp.

7 Konklusjon

Den økologiske situasjonen som en feilslått fiskeripolitikk har brakt oss opp i, fordrer for ettertiden en forsvarlig ressursforvaltning som sikrer en god balanse mellom bæreevne og uttak. En slik forvaltning vil bety et være eller ikke være for store deler av bosetningen i Nord-Norge, inkludert den samiske kyst- og fjordbefolkningen.

Ut fra dagens ressurskrise må det for fremtiden være en hovedoppgave å bygge opp fiskeressursene. Strenge reguleringer og forsøk med kultivering og havbeite i fjordene må inngå som nødvendige virkemidler.

Når det gjelder det foreslåtte opplegg for reguleringer i 1990, kan ikke Sametinget akseptere at fjordfiskerne, og dermed den sjøsamiske befolkning, blir særlig hardt rammet. Mange fjord- og kystfiskere har de senere år ikke hatt mulighet til å fiske det kvantum som kreves for å ta del i torskefisket for neste år. Selinvasjonen de siste årene er her en vesentlig årsak.

Sametinget vil peke på den betydning fjordfiske har for bosetning og tilpasning i sjøsamisk sammenheng. Når det i reguleringsopplegget blir fremholdt at fjordfiskernes deltakelse i torskefisket i liten grad vil ha innvirkning på den totale ressurs situasjonen, synes det fremsatte reguleringsforslag enda mer merkelig. Av hensyn til de alvorlige negative bosetningsmessige konsekvensene reguleringsforslaget vil har for den sjøsamiske befolkning, krever Sametinget at fjordfiskerne får til delt en rettmessig del av torskekvoten for 1990.

I sammenheng med næringskombinasjonenes betydning, og for å avhjelpe situasjonen i de kriserammede fjordstrøk, etterlyser Sametinget en konkret oppfølging fra myndighetenes side av forslagene i NOU 1988:42 Næringskombinasjoner i samiske bosettingsområder.

Den interdepartementale utredningen danner et brukbart utgangspunkt for en målrettet offentlig innsats for å sikre næringsliv og bosetning i de samiske bosettingsområdene.

I dagens vanskelig ressursituasjon er det påkrevd at de tiltak som utredningen lanserer, får en rask behandling og settes ut i praksis så snart som mulig. I denne sammenheng vil Sametinget vise til at Stortingets kommunal- og miljøvernkomite i forbindelse med statsbudsjettet for 1989 også etterlyser en målrettet og samlet innsats i sjøsamiske områder.

Komiteen uttaler:

"Komiteen viser til merknadene i Budsjett-innst. S.nr. 5 for 1986-87 og i Budsjett-innst. S.nr. 5 for 1987-88, hvor behovet for en målrettet og systematisk offentlig innsats i de sjøsamiske områder understrekes.

Komiteen forutsetter at de bebudede aksjonsplaner for disse områder er under utarbeiding og at de snart foreligger." (jf. Budsjett-innst. S.nr. 5 (1988-89) s. 37).

NSR - GRUPPEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL ENDRINGER I STYRETS INNSTILLING (på norsk):

Pkt. 3 Fangst

6. avsnitt, 2. setning endres slik: "Fiskeråstoffene utnyttes ikke godt nok i dag, men en må kunne utnytte ressurser som idag er lite påaktet på en bedre måte".

Resten av setningen strykes. Neste setning strykes også.

8. avsnitt, 1. setning endres slik: "Torskebestanden er nå så sterkt truet at visse oppvekstområder bør totalfredes, spesielt Svalbardsonen".

Pkt. 6 Nedbygging

6.1 Flåten

1. avsnitt, 6. setning endres slik: "En kraftig nedbygging synes å være uunngåelig, men det må tas spesielt hensyn til kystflåten". Neste setning strykes.

3. avsnitt nederst endres slik: "Hvis reguleringene blir slik at de minste enhetene blir presset ut, vil Sametinget peke på at dette vil være i strid med intensjonene i sameloven og grunnlovsparagrafen og internasjonal rett bl.a. slik den kommer til uttrykk i ILO-konvensjonen del II om landrettigheter (se art. 13) og FN's konvensjon om sivile og politiske rettigheter; art. 27".

7 Konklusjon

Etter siste setning i 4. avsnitt tilføyes: "Sametinget vil understreke at prinsippet om samenes kollektive rettigheter til land og vann også gjelder i forbindelse med retten til fiske i de nære havområder".

SAMELISTA V/R. RYE JOSEFSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL ENDRING I STYRETS INNSTILLING (på norsk):

Pkt. 3 Fangst

3. avsnitt strykes. I stedet får vi nytt avsnitt:

Trålerflåten må ut av næringa. Driften hittil har vist at fartøytypen er en stor ressursødelegger. Derved får vi større kvoter til fordeling til fjord- og kystfiskere, som til alle tider har hatt fiske som sitt levebrød, alene eller i kombinasjon med andre inntektskilder.

I tillegg må det settes igang arbeid i offentlig regi. Til eks. veibygging, flere stillinger i helsesektoren og utdanningsinstitusjonene bl.a.

Rentefritak og utsettelse av avdrag på lån må iverksettes.

I avsnittet om fabrikktrålerflåten utgår siste setning: "Positivt er det også at denne flåten har akseptert å kunne drive fiske i fjernere farvann".

Pkt. 6.1 Flåten

Hele avsnittet utgår. Essensen kommer fram i mitt forslag til endring i pkt. 3 Fangst.

DEN FRIE GRUPPEN V/ M.GUHTOR FREMMET FØLGENDE MERKNADER TIL SAK 8/90 RESSURSSITUASJONEN I BARENTSHAVET (på norsk):

Sametinget ber om at Kommunaldepartementet møter Sametingets næringskomite (straks den er utnevnt og i arbeid) og gir en forpliktende redegjørelse om hvordan tiltakene som foreslås i NOU 1988:42 er planlagt fulgt opp.

AP'S GRUPPE FREMMET FØLGENDE TILLEGGSFORSLAG (på norsk):

Som styrets innstilling med følgende tillegg:

7.1 Kortsiktige tiltak

Kortsiktige tiltak for å sikre den desentraliserte bosettingen:

- støtte kravet fra fiskere om behovsprøvd gjeldssanering; subsidiært kravet om fastfrysing av renter og avdrag.
- at kvoteordninger gir sikring til drift av kyst- og fjordflåten, noe som vil være av grunnleggende betydning for den sjøsamiske befolkningen.
- at minstelotten tildeles uavhengig av båtstørrelsen.
- at fabrikktrålerne må ut av Barentshavet.
- at det opprettes økonomiske støtteordninger til opprustning av landanleggene innen fiskerinæringen.
- at tiltak igangsettes for å videreforedle råstoffet mest mulig lokalt og regionalt.
- at seismiske sprengninger stoppes inntil konsekvensene blir klarlagt.

7.2 Langsiktige tiltak

For å bedre situasjonen på varig basis er det nødvendig med helt gjennomgripende endringer i norsk ressursforvaltning - og fiskeripolitikk. Sametinget vil derfor oppsummere følgende ordninger som må innføres:

- en lovfestet økologisk høsting av havets ressurser.
- en lovfestet førsterett til tradisjonelt fjord - og kystfiske.
- en lovfestet regional styring av ressursforvaltningen.
- at Sametinget får medinnflytelse i regional ressursforvaltning
- at Sametinget får plass i reguleringsrådet.
- at kombinasjonsbrukerne sikres lovfestet rett i fiskerisammenheng.
- at det utarbeides bruksplaner for fjordområdene.

For å vurdere disse forholdene nedsettes et bredt sammensatt utvalg med sterk representasjon fra Sametinget og det nordlige Norge.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling, med NSR - gruppens endringsforslag og Arbeiderpartiets tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt. Merknadene fra den frie gruppen ble enstemmig oversendt same-tingsstyret. Samelistas forslag ble forkastet mot 2 stemmer.

SAK 9/90 SAMETINGET - FORELØPIGE MÅL OG STRATEGIER FOR PERIODEN 1989-1993 MED VIRKSOMHETSPLAN FOR 1990

1 Dokumenter

- Kommunaldepartementets brev av 28.06. 1989 til Norsk sameråd

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

Sametinget finner virksomhetsplanlegging å være et nyttig instrument i Sametingets virksomhet. Sametinget ber Same-tingsstyret prioritere dette arbeidet i 1990. Dette med sikte på en foreløpig behandling av mål- og strategidelen (jf. kapitlene 4 og 5) på Sametingets siste samling i år, og en endelig behandling av planen sammen med virksomhetsplanen for 1991 på Sametingets første samling i 1991.

Virksomhetsplanen for 1990 fremmes for endelig behandling på Sametingets neste samling.

DEN FRIE GRUPPEN V/ M. GUHTTOR FREMMET FØLGENDE MERKNADER (på norsk):

1. I flg. vedtak i sak 4/90 forutsettes at årsverksinnsatsen om-prioriteres til sekretærfunksjonen i hovedkomiteene allerede i 1990

2. Det er betenkelig at SUF's forvaltningsfunksjoner avspiser Sametingets administrasjon for personellressurser. 70% av de personellressursene som fellesadministrasjonen for Sametinget og Samisk utviklingsfond har i dag brukes til SUF's oppgaver. Det må vurderes på sikt om ikke de to administrasjonene bør være adskilt.

3. Det må være en forutsetning at det ved enhver overføring av oppgaver/myndighet medfører ressurser i form av stillings-hjemler, drifts - og investeringsmidler.

NSR - GRUPPEN V/ O.DIKKANEN FREMMET FØLGENDE MERKNADER (på norsk):

Sametingets rettighetskomite tar opp arbeidet med samerettsutvalget, slik at en kommer i gang med arbeidet med å få avklart samenes rettighetsspørsmål i fjord- og kystområdene der samene bor og har bodd.

NSR - GRUPPEN V/ J.JERNSLETTEN FREMMET FØLGENDE MERKNADER (på norsk):

Hovedkomiteene får egne administrative enheter, som kommer i tillegg til allerede eksisterende administrasjon i Karasjok, og lokaliseres desentralisert.

MIKKEL A. GAUP FREMMET FØLGENDE MERKNADER (på norsk):

Viser til mitt innlegg under behandling av sak 10/90 og ber om at virksomhetsplanen presiserer:

- 1) Hvor viktig primærnæringene jordbruk, reindrift og utmarksnæringen er for bevaring og utvikling av samisk kultur.
- 2) Disse næringene må gis fortsatt utviklingsmuligheter.
- 3) Utmarksnæringa må få samme status som jordbruk, reindrift og fiske.

AP'S GRUPPE V/ S.PEDERSEN FREMMET FØLGENDE MERKNADER (på norsk):

5.2.2 Delmål 1.2

Sametinget prioriterer følgende delmål:

- en lovfestet økologisk høsting av havets ressurser
- en lovfestet førsterett til tradisjonelt fjord- og kystfiske
- en lovfestet regional styring av ressursforvaltningen
- at fiske aksepteres som en del av samisk materielt kulturgrunnlag, med internt og folkerettslig vern

5.3.3 Delmål 2.3

Pkt.3 Samiske sendinger

- at det opprettes en landsomfattende sending over samme kanal
- en langtidsplan må lages for NRK Sámi Radio, som også omfatter TV-sendinger. En felles nordisk løsning må vurderes i en slik sammenheng

5.3.4 Delmål 2.4

Pkt.4 Kompetanse

- at en økende antall sametingsrepresentanter gis mulighet for å utøve virksomhet i Sametinget på heltid

5.5.1 Delmål 4.1

- Det nordiske perspektiv må være med i vurderingen.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

Alle merknadene ble oversendt sametingsstyret.

SAK 10/90 STATSBUDDSJETTET 1991 - KAP. 503 SÆRLIGE TILTAK FOR DEN SAMISKE BEFOLKNING - RÅBUDDSJETTFORSLAG

1 Dokumenter

- St.prp. nr. 1 (1989-90) for Kommunal- og arbeidsdepartementet for budsjetterterminen 1990 (tidligere utsendt).
- Kommunaldepartementets budsjettbrev av 06.12.1989 (vedlegg 1).
- Samenes landsforbunds budsjettforslag av 27.11.1989 (vedlegg 2).
- Norske samers riksforbunds budsjettforslag - udatert - (vedlegg 3).
- Sámiid duodjis budsjettforslag av 23.11.1989 (vedlegg 4).
- Brev av 27.11.1989 fra Arbeiderpartiets sametingsgruppe (vedlegg 5).
- Brev av 17.11.1989 fra Midtre Nordland Sameliste (vedlegg 6).
- St.prp. nr. 1 (1989-90) for Forbruker- og administrasjonsdepartementet, s. 92 (vedlegg 7).
- Forbruker- og administrasjonsdepartementets rundskriv P650 av 02.01.84 om støtteordningene til de politiske partier (vedlegg 8).
- Administrasjonens notat av 22.11.1989 om budsjettssystemet og budsjettprosessen i staten (vedlegg 9).
- Sametingets brev av 19.12.89 m/vedlagt problemnotat av 18.12.1989 (vedlegg 10).
- Administrasjonens notat av 25.01.90

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

1. Sametinget fremmer vedlagte råbudsjettforslag for kap. 503 Særlige tiltak for den samiske befolkning m/vedlagte oversikt og begrunnelser for rosa forslag med prioriteringer for statsbudsjettet 1991.

2. Sametinget viser til at post 71 Tilskudd til Norske Kveners Forbund er foreløpig plassert i kap. 503 i statsbudsjettet for 1990, og skal finne en endelig plass i statsbudsjettet 1991. Sametinget tilrår at det opprettes en egen underpost for bevilgningen i St.prp.nr. 1 for Kultur- og vitenskapsdepartementet, kapittel 387 Andre kulturvernformål, post 79 Ymse tiltak, som underpost 6 Norske Kveners Forbund.
3. Sametinget gjør oppmerksom på at regnskapstallene for 1989 ikke har vært tilgjengelig og har ført opp S III 1989 i råbudsjettet. Administrasjonens saksframlegg vedlegges som særskilt vedlegg til Kommunaldepartementet.

AP'S GRUPPE V/S.PEDERSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL VEDTAK (på norsk):

1. Sametinget er enig i de prioriteringene styret har gjort innenfor budsjетtrammen.
2. Man finner imidlertid at rammen fra departementet, som styret har holdt seg innenfor, ikke gir det nødvendige rom for at Sametinget kan utøve den politiske funksjon det er tiltenkt. Det gjelder både i forhold til det samiske samfunnet og rikssamfunnet.
3. Sametinget forutsetter at de sentrale politiske myndigheter er oppmerksom på dette.
4. Derfor forventer man at også følgende oppfylles i budsjettet for 1991.
  - A) Tilskudd til sametingsgruppene i h.h.t. styrets behovsantydning.
  - B) Mulighet for frikjøp av sametingsrepresentanter i en størrelsesorden på inntil 5 årsverk.
5. For øvrig følges styrets prioriteringer for tiltak ut over budsjетtrammen.

O.DIKKANEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Statsbudsjettet 1991 Kap. 503 Særlige tiltak for den samiske befolkning, post 50; økning fra 9.300 mill.kr. til 50 mill.kr.

I.JUUSO FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Tilskuddet i statsbudsjett, post 60 er for lite i forhold til de tiltak som må iverksettes for å bevare og utvikle samisk språk. Posten vil også bli for liten til at språkloven kan virke slik den er ment, og posten må være på minimum 11 mill. kroner.

NSR - GRUPPEN V/N.JERNSLETEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

NSR's sametingsgruppe foreslår at styret får i oppdrag å øke budsjetttrammene for samiske grunnorganisasjoner.

- Tilskudd til å kunne engasjere faglig ekspertbistand til utredninger, til hjelp i Sametingets arbeid med faglige spørsmål.
- Utvide virkeområdet for Samisk utviklingsfond til Midt-Troms og særlig deler av Senja.
- Øke rammen for lønnsmidler til Sametingets administrasjon i tråd med prinsippvedtak om å sette hovedkomiteer i arbeid.

3 Votering:

Arbeiderpartiets forslag med sametingsstyrets innstilling som tillegg ble enstemmig vedtatt.

De øvrige forslagene ble oversendt sametingsstyret.

SAK 11/90 NORGES STILLING TIL ILO K-169 - HØRINGSUTTALELSE

1 Dokumenter

1. Brev av 24.10.89 fra KAD
2. ILO K-169 om urfolk og stammefolk i uavhengige land
3. ILO-Arbeidskonferansen 1989: Resolusjon om ILO-tiltak
4. Utdrag fra den statlige rapporten fra ILO-konferansen 1989
5. Sak R 48/88 Norsk sameråd
6. Foredrag av Leif Dunfjeld holdt i Alta 2.-3.9.89

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

Sametinget er kjent med at ILO er den eneste internasjonale organisasjon som har utarbeidet et internasjonalt instrument om urbefolkninger og deres rettigheter; konvensjon nr.169, som ble vedtatt av ILOs generalkonferanse den 27.juni 1989. Denne konvensjonen er en revisjon av og avløser den opprinnelige konvensjon nr.107 fra 1957 om urbefolkningers rettigheter.

Sametinget sier seg tilfreds med at det prinsipielle innhold i K-169 er "snudd på hodet" i forhold til den gamle K-107, der paternalisme er klart erstattet med anerkjennelse av og respekt for kulturell likeverd og etnisk pluralisme.

I den nye konvensjonen er det etablert en generell plikt for staten til å søke fortløpende og forpliktende konsultasjoner med urbefolkningen gjennom deres representative organer. Dette gjelder i saker av administrativ og lovgivningsmessig karakter som kan berøre urbefolkningens interesser. Konvensjonen legger som en forutsetning at disse konsultasjonene skal være av "god vilje" og gjennomføres med sikte på å oppnå enighet.

Den nye konvensjonen forutsetter også en plikt for staten til å etablere ordninger hvor urbefolkningen, på samme måte som befolkningen forøvrig, fritt kan delta på alle nivåer i beslutningsprosessen innenfor valgte organer.

Den nye konvensjonens landrettighetsbestemmelser må betegnes som en styrking i forhold til den gamle konvensjonen. Samtidig som K-169 anerkjenner urbefolkningenes kvalifiserte rettigheter til sine tradisjonelle landområder, erkjenner den at disse landrettighetene har et visst kollektivt aspekt. Dette vil kunne ha betydning for anerkjennelsen av urbefolkningenes egne tradisjonelle rettsforestillinger om eieforholdet til landområder.

Det klart negative aspekt ved den nye konvensjonen fremkommer i de begrensninger som er satt med hensyn til ressursene i undergrunnen. På tross av at det pålegges staten en særskilt plikt til konsultasjoner ved utvinning og ellers rett til erstatning for urbefolkningen, så er det klart forutsatt i konvensjonen at staten har eiendomsretten til ressursene i undergrunnen hvis ikke annet er sagt i landets øvrige lovgivning.

Ved gjennomgang av den nye konvensjonsteksten, er det tvilsomt om norsk lovgivning og praksis fullt ut tilfredsstillende de krav som er kommet til uttrykk i K-169.

Imidlertid pågår det allerede utredninger i regi av samerettsutvalget med sikte på å komme fram til eventuell ny lovgivning. Sametinget er av den oppfatning at lovendring ikke er noen nødvendig forutsetning for ratifisering på det nuværende tidspunkt, men en ratifikasjon vil stille krav til rettsavklaring og sannsynligvis til lovendringer på visse punkter senere.

Sametinget vil understreke at K-169, i fall den blir ratifisert, må anses som et minstemål og ikke på noen måte virke begrensende på tolkning og utvikling av norsk lovgivning.

NORSK OVERSETTELSE AV BEGREPET "INDIGENOUS PEOPLES"

På norsk har man hittil brukt begrepet "urbefolkning" som tilsvarende det engelske begrepet "indigenous population" i K-107.

I tråd med den internasjonale utvikling i synet på urbefolkninger, er begrepet "indigenous population" byttet ut med "indigenous peoples" i K-169. På engelsk (og fransk) er det nemlig stor innholdsforskjell i disse to begrepene. Fordi norsk kun har ett ord for begrepet på engelsk, vil ikke den samme innholdsforskjell gjøre seg gjeldende. Eksempelvis kan man på norsk snakke om at samene er ett folk, og at samene er urbefolkning. Sametinget har derfor ingen merknader til at begrepet "urbefolkning" brukes på norsk så lenge det forutsettes å tilsvare det engelske begrepet "indigenous peoples". Forøvrig er Sametinget av den oppfatning at begrepet i den samiske oversettelsen av K-169, skal anses som grunnbegrep.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling ble enstemmig vedtatt.

SAK 12/90 UTKAST TIL LOVREGLER OM BRUK AV SAMISK SPRÅK - HØRING

1 Dokumenter

1. Brev av 01.12.1989 fra Kultur- og vitenskapsdepartementet, m/ vedlegg: Liste over høringsinstanser.
2. Ot.prp. nr.00 (1989-90) Samisk språk, Lov om endringer i I) Lov 12. juni 1987 nr. 56 om Sametinget og andre samiske rettsforhold (sameloven). II) Lov 13. juni 1969 nr. 24 om grunnskolen.

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

Sametinget ber styret arbeide videre med språkloven etter følgende hovedprinsipper som i det vesentlige er overensstemmende med Myklevollutvalgets forslag.

(1) Det samiske språkets status

Sametingsstyret ser det som positivt at Regjeringen fremmer et forslag til samisk språklov, der hovedprinsippet er at samisk skal ha status som et offisielt språk.

(2) Et samiskspråklig forvaltningsområde

Det vil være en styrke for hele det samiske området i Norden at det blir etablert et område, der samisk språk i prinsippet får fullverdig status på alle områder i samfunnet, så som forvaltning, rettsvesen, skoleverket og helse- og sosialvesen osv. Foruten de kommuner som er nevnt i lovforslaget, må området for disse ordningene utvides til å gjelde Porsanger og Kåfjord i Troms.

(3) Et fellessamisk språkområde

Ut fra hensynet til samisk språklig og kulturelt fellesskap i hele området som omfatter i Norge tre hoveddialektområder fra Sør-Varanger i nord til Røros og Engerdal i sør, anser Sametinget det som uakseptabelt at alle språklige rettigheter knyttes til en definisjon av "samisk" som nordsamisk på en slik måte at lulesamisk og sørsamisk utelates.

(4) Grunnleggende språklige rettigheter for samer og deres barn i samiske områder utenfor det samiskspråklige forvaltningsområdet må uttrykkelig stadfestes i loven. Dette gjelder rettigheter som:

- rett til opplæring i samisk,
- rett til å bruke sitt samiske språk for å ivareta sine menneskelige rettigheter og interesser overfor domstoler og politimyndigheter, og som pasienter og klienter ved helseinstitusjoner, og
- rett til geistlig betjening på samisk.

Rettigheter av denne art må også kunne gjøres gjeldende i byer med betydelig samisk befolkning.

(5) Sametinget vil understreke at det av hensyn til den kritiske situasjonen som samisk språk er inne i, er nødvendig å få vedtatt språkloven så snart som mulig.

(6) Sametinget forutsetter at Stortinget, samtidig som loven vedtas, sørger for at det blir satt av tilstrekkelig økonomiske ressurser til at intensjonene i språkloven kan gjennomføres.

MATHIS M. SARA FREMMET FØLGENDE FORSLAG TIL TILFØYELSE I STYRETS INNSTILLING (på samisk):

Jeg støtter forslaget, men ber om at det til forslaget under punkt 2 inntas ordet samisk kirke.

DEN FRIE GRUPPEN V/M.GUHTTOR FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Pkt.2; tilføyelse i 1. setning bak "et område" følgende:
" i denne omgang".

Pkt.4; 1. strekpunkt, tilføyelse "uavhengig av antall barn ved en skole".

Siste setning i pkt.4 endres til:

"Rettigheter av denne art må også kunne gjøres gjeldende i byer med konsentrasjon av samer. Dette må også gjelde samer uansett bosted i landet, slik at dagens forvaltningspraksis ikke svekkes".

Ivar Simonsen fremmet følgende forslag:

1. Lovens navn endres til: Lov om språk for urbefolkninger i Norden.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling til vedtak, med Mathis M. Saras tilføyelse, ble enstemmig vedtatt.
Den frie gruppens forslag, og forslaget fra Ivar Simonsen ble enstemmig oversendt sametingsstyret.

SAK 13/90 EVENTUELLE VALG

Det ble ikke foretatt noen valg i Sametingets plenum.

SAK 14/90 MØTEPLAN 1990 FOR SAMETINGET

1 Dokumenter

- Sak S 23/90 Utkast til møteplan for Sametinget i 1990

2 Framsatte forslag:

SAMETINGSSTYRETS INNSTILLING

30.jan - 1.febr.	: Samling i Sametinget
29. - 31.mai	: Samling i Sametinget
25. - 27.sept.	: Samling i Sametinget
27. - 29.nov.	: Samling i Sametinget

JOHN H. EIRA FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på samisk):

Høsttinget i 1990 avholdes 9. - 11. oktober.

3 Votering:

Sametingsstyrets innstilling ble vedtatt med 28 stemmer mot 10 stemmer for John H. Eiras forslag.

SAK 15/90 KUNNGJØRING AV SAKER SOM ØNSKES BEHANDLET

1 Framsatte forslag:

AP'S GRUPPE V/E.O.LARSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Rasjonalisering innenfor Finnmarksmeieriene - konsekvenser for samisk bosetting.

Det er store konsekvenser med å nedlegge anleggene i en kriserammede landsdel, da disse arbeidsplassene er av stor betydning. Staten må sette inn midler slik at melkeprodusenter ikke taper med å opprettholde disse arbeidsplassene.

Sametinget må be om at de statlige myndigheter bidrar til at de anlegg man idag har må bestå. Dette for ikke å svekke jordbruket som hovednæring i de samiske områdene, og arbeidsplasser i tilknytning til disse er også viktige.

AP'S GRUPPE V/J.VEDHUGNES FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Vurdering av sametingsvalget.

Arbeiderpartiets gruppe i Sametinget har drøfta erfaringene fra det første Sametingsvalget, og finner det riktig å be om at tinget selv foretar en vurdering av alle aktuelle sider ved valget.

Av ting som bør tas med i en slik vurdering kan f.eks. være:

- måten manntallsinnskrivninga foregår på
- vilkåret for å stille lister
- vilkåret for å få offentlig støtte til valgdeltakelse
- gjennomføringa av selve valget

Videre kan det være riktig å se nærmere på manntallskriteriene. Herunder bør man ta opp f.eks. følgende:

- utvidelse av språkkriteriet helt til oldeforeldregenerasjonen
- barns rett til automatisk innføring i manntallet
- ektefellers rett til innføring i manntallet
- andres rett til slik innføring
- endring, eller omformulering av det subjektive kriteriet

Det synes også å være behov for en gjennomgang av valgkretsene, samt en ny avveining av spørsmålet om utjevningsmandater.

De punktene vi har nevnt her, må betraktes som eksempler på forhold Sametinget må ta stilling til ganske snart i denne valgperioden, om det skulle vise seg nødvendig å foreslå en eller flere lovendringer.

På dette grunnlag vil vi derfor tillate oss å foreslå: at det så snart som mulig nedsettes en utredningsgruppe som får et mandat i overensstemmelse med ovenstående. Til denne gruppa bør det knyttes en engasjert utreder, som står for det praktiske arbeidet.

Gruppa bør levere sin innstilling innen første kvartal 1991. Denne behandles så av Sametinget, som eventuelt fremmer forslag til lovendringer, i tråd med vurderingene fra gruppa.

IVAR SIMONSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Kurs i møteteknikk og saksbehandling.

Det foreslås at Sametinget arrangerer kurs i politisk møteteknikk og saksbehandling for representanter og vararepresentanter. Det er behov for slik skolering. Det foreslås at det søkes om midler fra Kommunaldepartementet.

MATHIS M. SARA FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på samisk):

Utredning om primærnæringene reindrift, jordbruk og utmarksnæring.

Primærnæringene reindrift, jordbruk og utmarksnæring settes på sakskartet til neste samling. I denne forbindelse viser jeg til Mikkel A. Gaups forslag under behandlingen av sak 9/90 Virksomhetsplan for Sametinget.

NSR - GRUPPEN V/J.JERNSLETTEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Utarbeide tiltakspakke/arbeidsmarkedstiltak for den samiske befolkning.

Sametingsstyret må arbeide aktivt med problemene som har forbindelse med den aktuelle ressursituasjonen og arbeidsledigheten. Styret bør forsøke å forhandle seg til en tiltakspakke for å få midler til f.eks.:

- 1) å dempe sosial nød i den samiske befolkningen
- 2) særskilte arbeidsmarkedstiltak for den samiske befolkningen.

NSR - GRUPPEN V/J.H.EIRA FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Situasjonen i reindriften

NSR's samarbeidsgruppe i Sametinget ber styret, etter henvendelse fra Sápmelaš Álbmotlihttu i Karasjok, om å føre på dagsorden : "Situasjonen i reindriften".

Det er nødvendig at Sametinget setter igang vurdering på et bredt grunnlag aktuelle sider ved situasjonen i reindriffta. Styret bes om å vurdere måten saken skal behandles på. Helst til neste samling.

JOHN J. NORDFJELL FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Plan for informasjon om Sametingets arbeid og beslutninger til tingets velgere.

Hvordan skal informasjon om Sametingets arbeid og beslutninger videreføres til tingets velgere?

SAMELISTA V/S.BÅRDSSEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Kommunesammenslåing mellom kommunene Kvalsund, Sørøysund og Hammerfest.

Kommunesammenslåing mellom kommunene Kvalsund, Sørøysund og Hammerfest behandles i Sametingets plenum i mai 1990. Behandlingen inngår som en del av Sametingets høringsuttalelse i saken.

OLAV DIKKANEN FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på norsk):

Fjerning av omsetningsavgift på sauekjøtt.

Jeg ber styret arbeide for at omsetningsavgift på sauekjøtt i Finnmark fjernes da vi har en selvdekning på kun 55% av produksjonen.

NSR - GRUPPEN V/J.H.EIRA FREMMET FØLGENDE FORSLAG (på samisk):

Plan for å gjøre samisk språk tilgjengelig.

I Sápmelaš Álbmotlihttu - Kárášjohka sitt program er inntatt en meget viktig programpost: - "bargat ahte sámegiella - sihke njálmmálaččat ja čálalaččat - galgá juksat eanet olbmuid go dál, girjjálašvuoda, mediaid ja olbmuid seavvoštallama bokte".

På norsk:

- "Arbeide for å gjøre samisk språk - både skriftlig og muntlig - mer tilgjengelig for flere enn tilfellet er i dag, via litteratur, media og mellommenneskelig kontakt".

SÁL ber om at Sametinget selv gjennomgår saken grundig. Sametinget bestemmer selv på hvilken måte saken skal fremmes. Saken oversendes styret for videre behandling.

2 Votering:

De fremsatte forslag ble enstemmig sendt til sametingsstyret for videre behandling.

* * * * *

SAMETINGETS ADMINISTRASJON, 14.02.90

Per A. Bør

Per A. Bør

ref.